

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din, Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

UREDITEV KMETSKIH DOLGOV

Dolžniki bodo plačali dolgove po razmerju med svojo zadolžitvijo in vrednostjo svojega premoženja — Hudo zadolženim se bo del dolgov odpisal — Za združne dolžnike bodo izdani posebni predpisi

Pravkar je izšla dolgo pričakovana uredba, ki je v primeru s prejšnjimi zasilnimi ukrepi dokončno uredila eno najvažnejših in najbolj perečih vprašanj našega gospodarstva. Nova uredba je našla prav posrečno srednjo pot med potrebami dolžnikov in zahtevami upnikov. Nadejamo se, da bo ureditev kmetjskih dolgov prav ugodno uplivala na splošni gospodarski položaj v državi in pripomogla do ureditve kroženja denarja, ko bodo vlagatelji spoznali, da ni nobene nevarnosti več za njihove prihranke. Nova uredba se razteza na kmetijske dolgove pred 20. aprilom 1932. in povzemamo iz nje najvažnejše določbe.

Kdo je kmet

Za kmeta je smatrati vsako osebo ki obdeluje zemljo sam ali s člani svoje rodbine, v potrebi pa tudi z najeto delovno močjo, katere obdavčeni dohodki izvirajo pretežno iz kmetijstva in ki nimajo več kot 75 ha orne zemlje.

Novo je določilo da se imajo smatrati tudi zakupniki, ki obdelujejo tujo zemljo, čeprav nimajo svoje zemlje, a izpolnjujejo ostale pogoje, za kmete. Nadalje je nov odstavek, po katerem se smatrajo za kmete tudi samonaseljenci v južnih krajih, kakor so označeni v tozadevnem pravilniku iz leta 1931, oziroma 1933.

Tudi določilo o omoženih ženskah, kdaj jih je smatrati za kmete po uredbi, je izpremenjeno tako da se smatra omožena ženska če živi skupaj s svojim možem, le tedaj za koristnika uredbe o zaščiti, če osebo izpolnjuje pogoje, ki jih predpisuje za kmeta ta uredba, skupni njihovi dohodki pa pretežno izvirajo iz kmetijstva.

Zelo važen pa je novi odstavek, ki določa, da je smatrati za kmeta tudi one, ki se poleg kmetijstva bavijo s posli vaškega obrtnika, vaškega trgovca ali vaškega gostilničarja, a njih davčni dohodki pretežno izvirajo iz kmetijstva.

Poleg že doslej veljavne zaščite za zapuščino po kmetih v smislu te uredbe, dokler ni zapuščina prepisana na novega lastnika je v novi uredbi nova določba, ki urejuje doslej neurejeno razmerje med upnikom in naslednikom, ki je prevzel s posestvom do prevzema posestva zaščitni dolg. Po dosedanjih uredbah se je smatral ta dolg kot nov dolg in torej ni bil zaščiten. Nova uredba pa loči v tem pogledu med osebami, ki so zadolžene posestvo kupili in med osebami, ki so pridobili posestvo na osnovi nasledstva. V členu 11 točka 3 namreč odloča nova uredba: V primeru prenosa imovine ali dela imovine zaščitnega kmeta na drugo osebo, uživa novi lastnik zaščito po tej uredbi glede prevzetega dolga le tedaj, če je prenos izvršen na osnovi nasledstva.

Kako je s potrdili

Določila, ki se nanašajo na potrdila, o tem kdo je kmet, so deloma izpremenjena. Po-

trdila o tem, ali je kdo kmet, izdajajo občinska oblastva. V potrdilu morajo biti navedena stvarna dejstva, iz katerih se da nedvomno ugotoviti, da dolžnik izpolnjuje pogoje. V to svrhu mora pribaviti občinska oblast od pristojne davčne uprave podatke o višini posrednih obdavčnih dolžnikov dohodkov. Občinska oblast je dolžna izdati potrdilo v 14 dneh. Ako tega občinska oblast ne stori, bo sodišče pozvalo po zahtevi dolžnika občino, da to potrdilo dostavi sodišču. Obrazec potrdila, ki je bil doslej predpisan, ostane zaenkrat v veljavi, dokler ne bo uveljavljen pravilnik o izvrševanju te uredbe. Vsaka zainteresirana oseba more zahtevati, da sodišče preišče izdano potrdilo in ga uniči, če dožene, da ne odgovarja stvarnemu stanju. *Pravnoveljavna potrdila izdana na podlagi dosedanjih predpisov o zaščiti kmeta ostanejo v veljavi, vendar lahko zainteresirane osebe zahtevajo od sodišča preveritev podatkov.*

Odplačilo dolgov

Nova uredba loči dolge v dve skupine glede višine obresti in predpisuje dvojje odplačilnih načrtov. Prvi je izračunan na podlagi obrestne mere 4.5% in velja za dolžnike denarnim zavodom, zavarovalnicam, bankam, ustanovam delavskega in nameščenskega zavarovanja, ustanovam, ki upravljajo pušpilni denar, cerkvenim fondom ter kulturnim, humanim in prosvetnim ustanovam za čas 12 let počasi od 1. novembra 1936. Prvi obrok se ima plačati najdalj do 15. novembra 1936, ostali pa do 16. novembra vsakega leta. Obrok znaša prvo leto 6% ter naraste do 12. leta na 16.5%.

leto	glavnica	anulirata	obresti	odplačilo	ostanek dolga
1	100.—	6.—	4.50	1.50	98.50
2	98.50	7.—	4.43	2.37	95.93
3	95.93	8.—	4.32	3.68	92.25
4	92.25	9.—	4.15	4.85	87.40
5	87.40	11.—	3.93	7.07	80.33
6	80.33	11.—	3.62	7.38	72.95
7	72.95	12.—	3.28	8.72	64.23
8	64.23	13.—	2.89	10.11	54.12
9	54.12	14.—	2.43	11.57	42.55
10	42.55	15.—	1.91	13.09	29.46
11	29.46	15.—	1.33	13.67	15.79
12	15.79	16.50	0.71	15.79	—
		137.50	37.50	100.—	

Za ostale upnike pa velja odplačilni načrt ki je izračunan na podlagi obrestne mere 1% seveda je ravno tako 1. obrok plačati do 15. novembra 1936, ostale pa do 15. novembra vsakega leta. Prvi obrok znaša 4% in naraste v zadnjem, to je v 12 letu na 14.9%.

leto	glavnica	anulirata	obresti	odplačilo	ostanek dolga
1	100.—	4.—	1.—	3.—	97.—
2	97.—	5.—	0.97	4.03	92.27
3	92.97	6.—	0.93	5.07	87.90
4	87.80	7.—	0.88	6.12	81.78

5	81.78	8.—	0.82	7.18	74.60
6	74.60	9.—	0.75	8.25	66.35
7	66.35	9.—	0.67	8.33	58.02
8	58.02	10.—	0.58	9.42	48.60
9	48.60	10.—	0.49	9.51	39.09
10	39.09	12.—	0.39	11.61	27.48
11	27.48	13.—	0.27	12.73	14.75
12	14.75	14.90	0.15	14.75	—
	107.90	7.90	100.—		

Obresti za nazaj

Obresti, ki so dospele po dosedANJI uredbi v višini 4.5 odnosno 1% za čas od 23. novembra 1933 do 15. novembra 1934, morajo kmetovalci plačati, kolikor tega še niso storili, do 15. novembra 1935.

Glavnici dolga na dan 20. aprila 1932 se prištejejo na plačane in nezastarele obresti do 23. novembra 1933 prav tako se prištejejo obresti od 16. novembra 1934 do 15. novembra 1935 v višini 4.5 odnosno 1%.

Ako dolžnik ne plača obresti ali letnega obroka dolga v roku od 30. dni od dne dospelosti, ima upnik pravico prisilne izterjave. Dolžnik, ki pa ne plača 3 zaporednih obrokov ali od katerega je moral upnik trikrat prisilno izterjati obrok, izgubil zaščito po tej uredbi.

Razdolžitev po višini dolga

Načelo potrebne različne zaščite za posameznega kmeta dolžnika je prišlo v novi uredbi do veljave. Po določbah se kmeti dolžniki po velikosti dolga in vrednosti posestva delijo v tri razrede: v prvega spada jo kmetje dolžniki katerih dolg ne presega 20% vrednosti kmetove imovine (posestva), v drugega kmetje dolžniki ki so zadolženi v višini 20 do 50% vrednosti imovine in v tretjega kmetje dolžniki, ki so zadolženi preko 50% vrednosti imovine.

Dolžniki iz prvega razreda, ki niso zadolženi za več nego za 20% imovine, plačujejo svoje dolgove po splošnem načrtu v 12 letih. Če pa upnik smatra, da ima dolžnik možnost izpolniti svoje obveze v krajšem roku, nego je predvideno v splošnem odplačilnem načrtu, lahko zahteva od sodišča, da dolžniku skrajša odplačilni rok. Tej zahtevi lahko sodišče ugodi, če večji dohodki kmeta od kmetijstva, živinoreje in šumarstva ali pa večji dohodki zaradi ugodnejše prodaje proizvodov v bližnje večje konsumne kraje, odnosno če dohodki od drugih gospodarskih panog ali izredni dohodki omogočajo kmetu, da dolg odplača v krajšem roku. Sodišče lahko po svobodni oceni skrajša rok odplačila, toda ne izpod 6 let. V takem primeru mora dolžnik plačati dolg v roku, ki ga določi sodišče v enakih letnih obrokih, z obrestno mero 4.5 odnosno 1%. Krajši rok odplačila velja samo za onega upnika, ki je zahteval postopaje. To velja, če znaša vrednost posestva na pr. 100.000 Din dolg pa ne dosega 20.000 Din.

Kmetje dolžniki iz drugega razreda, katerih dolгови znašajo 20 do 50% vrednosti njihove imovine, plačujejo dolgove po splošnem odplačilnem načrtu, lahko pa zahtevajo od pristojnega sodišča podaljšanje odplačilnega roka in zmanjšanje obrestne mere. V tem primeru si mora sodišče prizadevati, da doseže poravnavo med dolžnikom in upnikom, ki se lahko doseže s tem, da upnik odstopi imovino, da se zmanjša dolg ali zniža obrestna mera, ali podaljša odplačilni rok, ali pa na drug način. Za poravnavo je potreben pristanek vseh upnikov. Ako poravnava ne uspe, lahko sodišče odobri kmetu podaljšanje odplačilnega roka do največ 25 let v enakih letnih obrokih in pa znižanje obrestne mere izpod 4,5%, toda ne izpod 2%. Te olajšave odobrava sodišče, kadar in v kolikor nezadostni dohodki kmeta ne dovoljujejo plačevanja obveznosti v smislu splošnega odplačilnega načrta.

Dolžniki iz tretjega razreda, katerih dolгови presegajo 50% njihove imovine, lahko zahtevajo od pristojnega sodišča znižanje dolga na 50% vrednosti imovine. V tem primeru zniža sodišče ves kmetov dolg na 50% vrednosti imovine. Za odpisane dolgove kmeta v višini preko 50 do 80% imovine bo s posebnim zakonom določen način pravične odškodnine, ki jo bo država dala oškodovanemu upniku. Če znaša na primer vrednost imetja 100.000 Din, dolg pa 90.000 Din, tedaj ostane kmet dolžan 50.000 Din, država plača 30.000 Din, 10.000 Din dolga pa se črta. Pri zniževanju dolgov se obdrži red prvenstvenega vknjiženja. Znesek, ki ostane po odbitku vknjiženih terjatev, se sorazmerno razdeli med nezavarovane upnike. Trgovinski minister bo v sporazumu s finančnim in pravosodnim ministrom ter v soglasju z ministrskim svetom izdal pravilnik glede obvez porokov za primer znižanja dolga v smislu gornjih določb pri kmečkih menicah, ki so bile dane v reeskont. Do izdaje tega pravilnika ne more reeskontni upnik stare menice sodno izterjati, če porok ob dospelosti predloži prolongat menice.

V gornjih treh primerih rešujejo predloge sreskega sodišča v izvenspornem postopku. V drugi instanci rešujejo te posle okrožna sodišča, katerih odloki so pravomočni. Postopek pred sodiščem bo s posebnim pravilnikom predpisal minister pravde v sporazumu s kmetijskim in trgovskim ministrom.

Dolgovi pri zadrugah

Važne so določbe člena 4. uredbe, ki pravi, da se prepisi te uredbe ne uporabljajo na terjatve kmetijskih zadrug in njihovih zvez. Zadruga bodo lahko izterjevale dolgove od kmetov dolžnikov po odredbah, ki jih bodo za zadruga predpisale njihove zveze, za zveze pa glavna zadružna zveza in bo te odredbe odobrili kmetijski minister. Kakor znano, so že po dosedanji uredbi zveze zadrug letos spomladi določile posebne odplačilne načrte. Ker pa je prejšnja uredba razveljavljena, bodo morale zveze sestaviti nove odplačilne načrte odnosno predlagati kmetijskemu ministru, da še enkrat odobri dosedanje v smislu nove uredbe.

Nova uredba določa nadalje, da se morajo kmetje, člani zadrug tudi napram svoji zadrugi okoristiti z novo uredbo, če jim to odobri zadružna zveza, v kateri je njih druga. Nadalje je nova določba: Kmetje-zadrugniki, katerim zadružna zveza, v kateri je njih zadruga včlanjena, dovoli, da se napram svoji zadrugi okoristijo z zaščito po tej uredbi, plačajo zadrugi obrestno mero 4,5%. Nadalje določa uredba: Dolgovi kmeta zadrugam se računajo v skupni dolg dolžnika brez ozira, če se plačujejo po tej uredbi ali ne.

Kako se ceni imovina

Vrednost zemljišča se ugotavlja na podlagi katastrskega čistega dohodka. Načela in način za ugotavljanje vrednosti nepremične in premične imovine, a posebno, koliki bo količnik, s katerim se bo pomnožil katastrski čist dohodek radi ugotovitve vrednosti zemljišča kakor tudi vrednost drugih dohodkov kmeta v posameznih banovinah, bo ugotovljeno po posebnem pravilniku po zaslišanju banov, katerega predpiše minister za kmetijstvo v sporazumu z ministrom pravde, trgovine in industrije.

Olajšave zaradi uim

Pristojno sodišče more na prošnjo dolžnika, ki je zaradi elementarnih neizgovornosti, toče, poplave, suše, požara, posledic škodljivcev in slično) zašel v nezmožnost izvršiti plačila po uredbi odložiti prisilno plačilo celega obroka ali samo dela do največ na 1 leto dni. Sodišče odloča po zaslišanju obeh strank in po provedbi ponujenih dokazov, a v vsakem slučaju mora sodišče zahtevati tudi mnenje področnega strokovnega organa banovine. Ta olajšava zaradi iste predpostavke se more tudi ponoviti.

Več kruha

Večina posestnikov v dravski banovini ne pridela na svojih njivah toliko krušnega žita, kakor ga potrebuje za prehrano sebe in svoje družine. To dejstvo je razvidno iz statističnih podatkov, ki pravijo, da morajo slovenski kmetovalci kupiti letno približno 2800 vagonov pšenice, rži in koruze, če hočejo v zadostni meri poskrbeti za vsakdanji kruh onim, ki obdelujejo in bodo obdelovali kmetško grudo. Poljedelska zemlja pri nas kmeta ne preživlja in težko je danes izdajati kmetu denar za nabavo vsakdanjih živil, ko so mu usahnili glavni viri njegovih dohodkov s padcem živinskih cen. Kmet mora gledati, da po možnosti pridela vse doma, kar potrebuje hiša. Predvsem mora gledati na to, da dvigne pridelke svoje zemlje z umnim obdelovanjem svojih zemljišč in setvijo zboljšanega semena. Ravno setev zboljšanega semena je danes

važna za dohodke kmetij, ker ne podražuje pridelovalnih stroškov, povečuje pa pridelke za najmanj petnajst do trideset odstotkov.

Kako naj pride posestnik do zboljšanega semena?

Vzgajanje dobrega semenskega blaga spada v delokrog semenogojskih postaj, katere imajo nalogo, da vzgoje za razne zemeljske razmere najboljše vrste naših gospodarskih rastlin. To je tudi popolnoma razumljivo, če pomislimo, da zahteva vzgajanje rastlin do popolnih lastnosti in vzgajanje rastlin s križanjem, daljših izkušenj, poznavanja rastlinske vede in dednih zakonov. Pri vzgajanju ne morejo torej posestniki dosti pripomoči. Izvedljivo pa je, da se pridneje poprimejo pridobivanja zboljša-

Soteščan:

SKRIVNOST OBLJUBE

»Janez!« je kriknila ter se ga tesno oklenila.

»Minka!« se mu je tresla beseda. »Ako se to zgodi, tedaj se ne bova kmalu videla. Ali mi boš ostala zvesta? Tudi tebi bo pletla usoda trnjeven venec...«

Dekle ga je mlo pogledalo. Njen pogled mu je odgovoril jasno. Potem je izrekla plaho: »Ali ti me boš seveda pozabil...«

»Nikdar, Minka, nikdar! Sladko mi bo trpljenje ob misli nate... Takšen, kakršen odhajam, se bom tudi vrnil.«

Mladenka je obupovala: »Ali pa veš, da sn boš še vrnil? Napori, ki te čakajo, bodo mučni in dolgi... Bojim se, da boš omagal.«

»Minka, moje upanje je trdno. Močen sem ko hrast, ki kljubuje viharjem. Brez tebe ne bom mogel umreti.«

»Janez, nikar me ne zapusti!« Zakrila si je s predpasnikom obraz in zajokala.

»Ne jokaj, Minka! Res je ločitev grenka, toda svidenje bo veselo...«

»Ali meniš, da bo res treba oditi? Ali ni nikogar, ki bi ti pomagal?«

»Nikogar, Minka!«

»Samo eden naju čuje.« Mladenka si je obrisala solze. Potem je odprla skrinjo; poskala je voščeno svečo. »Prižgala bom v znamenju za srečno vrnitev,« je rekla zaupno in ogrnila volneno ruto.

Šla sta po gazi proti znamenju, ki je stalo sredi vasi. Minka je stopila na klečalnik. Postavila je pred Marijino podobo ter jo prižgala z gobovim vžigalnikom. Nato je pokleknila in molila z ihtecim glasom: »Marija, tebi ga izročam. Varuj ga v vseh nevarnostih ter ga privedi srečno nazaj v Orešje.«

»Amen!« je dostavil Janez, klečoč ob njeni strani.

Mladenka ga je prijala za roko in govorila: »Janez, tukaj mi obljubi zvestobo... Tukaj, da te čuje Marija...«

Dvignil je desnico in govoril svečano: »Prisegam, da ti ostanem zvest do smrti in še potem, ko bom ležal v hladnem grobu. Čim hujše bo trpljenje, tem večja bo moja ljubezen. Ako bi se ti kdaj izneveril, naj mi izpade jezik, s katerim izgovarjam te besede.«

»Marija, pomagaj mu, da bo držal, kar je obljubil,« se je glasila njena tiha prošnja. »Podpiraj tudi mene, da mu ohranim deviško srce, polno neohlajene ljubezni in neomajne zvestobe.«

»Amen!« je pristavil Janez z globokim občutkom.

»Zdaj pa skleniva roke in darujva Mariji najino obljubo,« je želela mladenka. Nato sta se oba zatopila v tiho molitev.

»Čutim, da mi je lažje pri srcu,« je dejala, ko sta odmolila.

Isto je hotel povedati o sebi tudi Janez, a ga je premotil vrišč, ki je nastal na vasi. Mimo znamenja je pritekel mladenič, golorok in brez klobuka.

»Lojze!« Janez je spoznal tovariša, svojega soseda.

»Janez, hitro, hitro!« Lojze je govoril potih in mahal z rokami. Bil je ves zasopel.

»Kaj pa je?« se je ustrašil Janez.

»Iščete te. Vaša hiša je polna biričev...«

»Skrij se, Janez!« Minka je drhtela v silnem strahu. »Beži, da te ne dobijo!«

»Kam naj se skrijem?« je gledal zmedeno okrog sebe.

»Domov moraš iti,« je rekel Lojze. »Ako ne dobijo tebe, bodo odvedli očeta... Zbogom, Minka! Bog naj te tolaži!«

»Zbogom, Janez! Bog naj te varuje!« Mladenka je zbežala, Janez pa je šel s tovarišem proti domu.

»Kje je škorec?« je vprašal med potjo. Skrbelo ga je, da so ga zasačili biriči.

»Umaknil se je pravočasno,« mu je povedal tovariš. »Nihče ga ni opazil.«

»Ali bodo odvedli tudi druge?«

»Ne vem. Doslej so vpraševali samo po tebi.«

Biriči in vaščani so se pri Majarju srdito prerekali. Zenske so vzdihovale in jokale.

»Tukaj sem!« Janez je stopil pogumno pred biriče. Zgrabili so ga kot razbojnika ter ga zvezali. Mati ga je za slovo prekrizala. Ko ga je hotela pritisniti k sebi, so ji ga biriči iztrgali iz objema. Oče mu ni smel podati roke, tem manj še drugi sosedje. Od nikogar se ni mogel posloviti.

Mladenič ni izpregovoril besedice v svo-

nega semena po navodilih in postopkih, ki se lahko spravijo v sklad z vsakdanjimi poljedelskimi deli in z razmerami primerne zaposlitve kmetov družine.

Za pridobivanje zboljšane semena je važno, da se posevi in nasadi med rastjo in ob žetvi ali pri izkopavanju pregledajo in ocenijo na njihovo semensko vrednost. Glavno je, da pridejo kmetje pred vsem do spoznanja, da ne jemljejo vse križem, kar je posejana za seme, temveč odberejo najboljše med dobrimi iz posevov ali nasadov za setev. Slabi in manj vredni pridelki se morajo izločiti od semenskega blaga in jih je uporabiti le za prehrano ali živalsko krmo.

Kako pa naj bi se izvajala ta kmetijska od-bira ali selekcija pridelkov pri našem kmetu? Imamo dva praktična načina, katerih se poslužujemo pri pridobivanju zboljšane semena, in sicer:

1. Izločevanje slabih rastlin iz posevov ali nasadov, katere določimo za seme

2. nabiranje rastlin ali rastlinskih delov z dobrimi lastnostmi iz posejanih posevov ali nasadov, ki jih potem uporabljamo za seme

V prvem primeru se odbira nanaša na veliko množino na polju rastočih rastlin in se zadovoljuje z izločitvijo tistih, ki ne ustrezajo našim gospodarskim namenom. Ta odbira stremi pred vsem za to, da izločimo slabe, boleznim podvržene, slabotne in take, ki se preveč razlikujejo od posejanega tipa v posevu. Razumljivo je samo po sebi, da morajo biti zlasti žitni posevi, iz katerih odstranjujemo te slabe rastline, kolikor mogoče izenačiti. Prevladovati mora na splošno en tip žita. S posevi, kjer so vse navzkriž pomešani razni tipi, se ne da dosti napraviti. V tem primeru je bolj priporočljiv drugi način zgoraj omenjene odbire ali pa nova nabavka krajevnim razmeram prilagojenega semena. Ta način odbere naj se zlasti vrši tedaj, če smo nakupili originalno semensko blago, katero se nam je pomešalo pri žetvi, mlačvi, čiščenju, ali pa potem gnojenja z drugimi tipi rastlin. Če je bila na primer posejana rumena pšenica osinka z gosto zbitim klasom, tedaj moramo za časa rasti odstraniti iz poseva vse pšenične rastline golice, vse pšenične rastline z redkim klasom, vse pšenične rastline drugih barv, skratka vse, kar ne ustre-

za splošno posejanemu tipu pšenice rumene osinke. V splošnem in v glavnem lahko rečemo, da s to odbiro čistimo vrste od tujih primesi, ki so se vrinile v ta posev, bodisi po naravnih spremembah ali po naši krivdi. Čim prej začnemo odstranjevati te tuje tipe iz posevov, tem dalje časa si ohranimo posev izenačen in sposoben za dobro semensko blago.

Po sličnem pravcu vršimo čiščenje ali izločevanje slabih rastlin tudi pri ovsu, ječmenu, in pri vseh ostalih gospodarskih rastlinah, ki spadajo v skupino samooplojevalcev. Pri posevih teh rastlin je glavno, da izločimo slabo od dobrega pred žetvijo, ker pozneje nimamo zanesljivega vidika za razločevanje rastlin tujega pokoljenja. Po izločitvi teh nezadovoljivih oblik pa požanje-mo ostali dozoreli posev, ga omlatimo in očistimo, ter to seme uporabimo kot deloma izboljšano semensko blago za setev.

Pri drugem načinu odbire rastlin z dobrimi lastnostmi gremo za tem, da odberemo množino enotnih in res dobrih, zdravih rastlin ali pa rastlinskih delov (klasov, storžev, strokov). Ta odbira je nekoliko težja in zamudnejša, daje pa nasprotno boljše jamstvo za večji uspeh kakor prvi način odbire. Po tem načinu se lahko lotimo najbolj pisanih mešanice žitnih posevov, da rešimo v resnici dobre rastline za prvovrstni semenski pridelek. Koliko dobrih domačih vrst je že šlo po zlu, ker ni bilo o pravem času dozvetne roke, da bi jih odbrala in posejala iz tega razloga je prva dolžnost naših gospodarjev, da večkrat opazujejo in pregledujejo za časa rasti svoje žitne poseve, jih ocenjujejo in ob dozorevanju nabirajo prvovrstne rastline. Pri tem moramo vpoštevati na primer pri pšenici naslednje lastnosti.

1. da so vse nabrane rastline enega in istega tipa, da ni na primer pšenica golica pomešana s pšenico osinko, ali pa pšenica z gosto zbitim klasom s pšenico, ki ima redko nastavljene klasiče;

2. da so dobro obraščene (obstojajo naj iz treh in več bilk);

3. da imajo trdo, nepoležno slamo;

4. da imajo dobro, enakomerno razvit klas, ta pa mnogo trizrnatih klasičev;

5. da je na klasu kolikor mogoče malo gluhih klasičev;

6. da so odbrane rastline v resnici popolnoma zdrave in da posev, s katerega odbiramo pšenične rastline, ni okužen po prašni sneti.

Po sličnih ugotovitvah vršimo v glavnem tudi odbiro pri vseh ostalih žitaricah, kakor pri rži, ovsu, ječmenu itd. Pri koruzi potrgamo v jeseni le dobro dozorele storže, ki so na koruznem stebelu nizko nasajeni, in od teh odločimo le one za seme, ki nimajo na primer pri naši domači koruzi manj od štiri najst in ne več od devetnajst vrst. Na storžu odstranimo najprej zrne na dva prsta na obeh koncih, ker je le iz sredine storža porabno za seme.

Po navedenih šestih točkah nabrane rastline spravimo v žitnico ali skedenj, jih omlatimo, očistimo in spravimo za setev. S parcele ki je prvo leto gotovo majhna, kamor posejemo to seme, moramo izločiti vse rastline, ki se že po zunanosti razlikujejo od splošno prevladujočega tipa. Ko žito dozori, ga požanje-mo. Pridelek zrna po temeljitem očiščenju posejemo že na večjo parcelo kot zboljšano semensko blago. To postopanje ponavljamo dve do tri leta na vedno večjih parcelah, nakar dobimo že toliko množino semena, kolikor ga potrebujemo v gospodarstvu za setev te ali one vrste naših žitaric.

Čitajoč ta navodila, bo marsikdo zmajal z glavo, češ, da je odbira pri kmetih neizvedljiva. Slično se je trdilo tudi pri prvih pripravah za odbiro goveje živine naših domačih pasem. Danes pa to sijajno napreduje, da si je treba vsako odbrano žival oceniti na mnogo točk, kakor na hrbtno črto, prsno širino in globino, na dolžino trupa, na kakovost kože, na celotni vtis. Z vsemi temi ugotovitvami se je kmet kmalu seznanil in zategadelj mu tudi ne bo težko z dobro voljo in nasveti strokovnjakov izvajati tudi odbiro žitnih posevov po danih navodilih.

Akcijsko za to kmetijsko selekcijo kmetijskih pridelkov bi najbolje lahko podprle oblasti z uvedbo priznavanja in ocenjevanja semenskega blaga zunaj na polju po strokovnih komisijah. Od komisijonalne določitve semenske vrednosti posrednih posevov bi se posestniki največ naučili, bi slišali na licu mesta razloge za dobro ali slabo oceno tega ali onega poseva.

jo obrambo. Molče je stopal med biriči, ki so ga držali, kamor ga je mogel kdo prijeti. Vedli so ga mimo znamenja, kjer je še zmerom gorela sveča — nema prošnja za njegovo srečno vrnitev. Zaupno je pogledal podoba in ponovil v srcu svojo obljubo.

Na grajskem dvorišču so biriči prižgali baklo. Janez je videl, da je sam. Njegove slutnje so se uresničile. . . Strela z Brstičja je zadela samo njega, vsem drugim je pri-zanesla.

Vrata v skritem kotu graščine so otožno zaječala. Tu je bil vhod v ječo, kamor so zapirali uporne tlačane.

Birič je potisnil Janeza v temno celico in zaprl vrata. Izročil ga je nemili usodi.

Ječa je bila poleti hladna, a pozimi topla. Tohnelo je po vlagi in plesnobi. Jetnik ni otipal v temi drugega, kakor široko hrastovo klop, ki je bila namenjena tudi za ležišče. Izpod nje je smuknila podgana, iščoč v plahem begu izhoda, ki ga je našla naposled nekje pod stropom. Tu je bila odprtina za dovajanje čistega zraka.

Jetnik je sedel in naslonil glavo v dlani. Njegove misli so pohitele v Orešje; Minka se mu je prikazala z objokanim obrazom. Solze na njenem licu so bile kakor rosne kapljice na pomladnem cvetju.

»Minka, kdaj te bom spet videl?« se mu je izvilo iz prsi. »Kdo ve, kaj me še čaka in kako strašno bo še trpljenje...«

Mladenica je spreletela groza. »Ali ni zaročljaj ključ v vratih? Biriči prihajajo, da me bodo pretepli...« Tečaji so zaškripali.

»Janez!« — Škorec ga je poklical s šepetajočim glasom in posvetil z leščerbo v ječo.

Mladenič je prišel počasi k vratom.

»Ail veš, kaj te čaka?« mu je pošepnil na uho.

»Kako bom vedel...«

»Poslušaj! Jutrnji dan boš preživel v ječi. Zvečer pa te bodo odvedli v cesarsko vojsko...«

»Za koliko časa?« mu je trepetala beseda.

»Hm. Morda za deset, ali pa tudi za več let. Pri vojaki se boš postaral...«

Janezu je zaprlo sapo. Zvezda upanja je ugašala na njegovem nebu.

Škorec ga je iznenadil: »Fant, še si lahko pomagaš. Ali hočeš bežati? Biriči so pospali...«

»Hočem«, je kar poskočil od veselja.

»Pojdi, kamor moreš«, ga je poučil. »Kadar se bodo razmere spremenile, se boš lahko vrnil in nič žalega se ti ne bo zgodilo.«

Mladenič se mu je zahvalil. Nasmehnilo se mu je novo upanje.

»Pojdiva!« Posvetil mu je po hodniku. »Toda obljubi mi, da me ne boš izdal, ako bi te ujeli...«

»Nikdar!« se je zavezal molčati.

Prišla sta na dvorišče. Škorec je zaklenil ječo ter mu pokazal izhod ob hlevu. Tu so bila stranska vrata.

Noč je bila jasna in mrzla. Sneg je zmrznil ter se ni več udiral pod nogami. Janez se je spustil v dolino. Njegove misli so bile že v Orešju.

Pri Majarju že ni bilo več luči. Tudi pri Koširju je bila tema. Ljudje so sicer počivali, toda spali niso, preveč so bili razburjeni in zbegani. Vsa vas je čustvovala z nesrečno Majarjevo družino.

Janez je potrkal na okno. »Odprite!« je zaklical potih, da bi se ne bali.

»Ali si ti, Janez?« se je oglasila mati. Čepela je pri peči, zatopljena v bridko žalost. »Pobegnij sem,« je povedal, ko je stopil v hišo. »In zdaj moram izginiti iz Orešja...«

Majarica ga je obsipala z vprašanji, toda sin ni imel časa odgovarjati. Hitro se je napravil v toplo zimsko obleko; povrh je oblekel očetov kožuh. Mati mu je prinesla kruha in slanine. »Jej!« ga je prosila. »Gotovo si lačen.«

»Ne morem. Mudi se mi, se ni smel za drževati. Brž je pospravil jestvine v culico ter jo stisnil pod pazduho. »Zbogom, oče in mati!« se je poslovil. »Pozdravite sestrico in brata!«

»Kam greš?« Mati je stopila predenj, ko je hotel oditi. Srce ji je pokalo od žalosti.

»Bežati moram. Nič ne vem, kje se bom ustavil. Iskali me bodo... Recite, da me ni bilo tukaj...«

Kako povečamo najenostavnejše produkcijo sena in drugih krmil?

Pred par dnevi so naši dnevniki poročali, da je ministrski svet na podlagi sklepa gospodarskega odbora ministrov in na predlog kmetijskega ministra odredil, da v interesu prehrane živine v državi začasno prepove izvoz živinske krme, kakor sena, detelje, lucerne, graščice, slame, otrobov in sušenih rebrnih rezancev. Ta prepoved izvoza živinske krme je bila izdana, da ostane neobhodno potrebna hrana za živino v državi. Oster mraz v pomladanski dobi in temu sledeča suša sta namreč povzročila, da se v vseh državah pojavlja znatno pomanjkanje živinske krme. V Sloveniji primanjkuje okrog 700 vagonov sena za dobro prehrano živine. Škoda, ki jo je letošnja slaba letina povzročila pri senu in otavi je preračunana na okrog 6 in pol milijona dinarjev. Vsled pomanjkanja krme bo pešala prehrana živine v zimski dobi, kar bo imelo za posledico, da živinorejski uspeh ne bo povsem zadovoljiv.

Iz omenjenih razlogov zahteva narodno gospodarstvo naše države nujno, da zvišamo pridelek živinske krme z ozirom na pridelano množeno in kakovost potom pravičnega gnojenja s bleviskim gnojem in umetnimi gnojili.

Nekateri kmetovalci so mnenja, da storijo dovolj, ako polivajo svoje travnike z gnojnicjo. Temu pa ni tako! Dobra gnojnica (ki vsebuje komaj 0,4% kalija, 0,2% dušika in le 0,01% fosforne kisline) povzroča le enostransko gnojenje s kalijem in deloma dušikom, dočim nikako ne doda zemlji zadostno količino neobhodno potrebne fosforne kisline. Radi omenjenega enostranskega gnojenja z gnojnicjo, ki ne vsebuje skoro nič fosforne kisline, izostane pričakovani gnojilni uspeh, kajti po znanem zakonu o minimumu, se morajo rastline postaviti na razpolago v dovoljni množini in pravilnem razmerju vse hranilne snovi, kakor dušik, kalij, fosforno kislino in apno. Znano je tudi dejstvo, da vsem našim zemljam že od narave primanjkuje fosforja. Iz omenjenega vzroka tvori nabava cenjenih fosfornih gnojil eno najbolj perečih vprašanj našega poljedelstva.

V novo iznajdeni in v zadnjem času prav uspešno preizkušeni fosfatni žlindre je dobilo naše poljedelstvo najcenejše domače fosforno gnojilo. Fosfatna žlindra se proizvaja iz naših dalmatinskih fosforitov. Z ozirom na izredno ugodna poročila, ki prihajajo s strani naših poljedelcev, je fosfatna žlindra naravnost izvoljena, da nadoknadi naši na fosforju lačni zemlji potrebno fosforno kislino, kajti fosfatna žlindra, ki vsebuje 18% celotne, 10% v citronovi kislini

topne in 6% vodotopne fosforne kisline, stane v podrobni prodaji z vrečami vred le 70 dinarjev za 100 kg.

Med številnimi drugimi poroča sreski kmet, referent g. Wernig v zadnjem »Kmetovalcu« str. 235 o poizkusih gnojenja s fosfatno žlindro na travnikih, ki so se odlično obnesli. V svojem poročilu podaja tudi številčno obdelan račun s fosfatno žlindro, ki ga je izvršil gosp. Rebov v Čretu pri Celju. Kot podlago temu računu predpostavlja g. Wernig ceno sena Din 30.— za met. stot. Ako ponavljamo ta račun po novi, dvojni tržni ceni sena, dobimo:

a) na negnojene parceli na 1 hektar — 24 met. stotov sena, po ceni Din 60.— v skupni vrednosti od — Din 1.440.—

b) na parceli gnojene s 320 kg fosfatne žlindre na 1 hektar — 45,6 met. st. sena v vrednosti Din 2.736.—

Dobiček na pridelku vsled gnojenja s fosfatno žlindro znaša Din 1.296.—

manj izdatek za 320 kg fosfatne žlindre, ki stane Din 70.— za 100 kg v detajlni prodaji Din 224.—

Naddobiček med negnojeno in s fosfatno žlindro gnojeno parcelo znaša na 1 hektarju Din 1.072.—

G. Wernig, kakor tudi številni drugi, pa poročajo tudi, da na travnikih, gnojenih s fosfatno žlindro, raste kakovostno neprimerno boljša kрма, finejša trava, predvsem detelja, ki bujno poganja, posebno še pri otavi. Pri g. Vidmarju v Skofji vasi je g. Wernig celo ugotovil, da je bil na parceli, gnojene s fosfatno žlindro pridelek sena 2,17 krat večji, kakor na negnojene parceli, dočim je dobil g. Rebov v Čretu 1,9 krat več sena kakor na negnojene parceli.

Ako se bo učinek fosfatne žlindre poznal še prihodnje leto, kar lahko pričakujemo, se bo gornji naddobiček samoposebi še znatno povečal.

Iz omenjenega je razvidno, da bo pridelok na travnikih le tedaj zadovoljiv, ako bo kmetovalec pred polivanjem z gnojnicjo trosil zadostne množine fosfatne žlindre v izmeri 300 — 400 kg na 1 ha. Uporaba fosfatne žlindre se priporoča zlasti v jesenski dobi.

Fosfatno žlindro proizvaja tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d., podružnica v Celju.

Ing V. K.

Kakšna bo vojna v Abesiniji

Angleži poznajo Abesinijo zelo dobro, ker meje njihove kolonije od dveh strani na njo, poleg tega pa dobivajo zanesljiva poročila od svojih zaupnikov in raziskovalcev. Zato pač lahko verjamemo poročilom, ki jih priobčujejo o Abesiniji angleški listi. Angleška javnost je zadnje čase sploh z velikim zanimanjem spremljala italijansko abesinski spor. Poglejmo, kaj pravijo Angleži o vojni med Italijo in Abesinijo.

Italijani bi lahko vdrl v Abesinijo od večih strani. Najlažja pot bi jim pa bila od severovzhoda proti Adui. Po tej poti krene najmočnejša italijanska armada, ker gre tu še za stare račune. Italijanska armada ne bo naletela na velike ovire in priborila si bo odtod prosto pot do Addis Abebe. Ko pa pride navzlic tropičnim boleznim tja, najde abesinsko prestolnico prazno in požgano. Cesar jo bo s svojo vojsko in ljudstvom gotovo že zapustil. To ne bo nič čudnega. Abesinski vladarji večkrat menjajo svoje prestolnice in sicer zato, ker njihovi prebivalci sčasoma okolico opustošijo, ker posekajo vse drevje za kurivo. Tako zvana abesinska mesta, čeprav so na zemljevidu označena kot taka, recimo Harar, niso drugega nego vasi, ki štejejo več tisoč prebival. Tako bodo imeli Italijani v rokah požgano prestolico sredi opustošenega kraja, Abesinci bodo pa skriti v gorah.

Abesinija je država, kjer so poleg cesarja zlasti v gorskih krajih paglavavarji posrednih krajev ali plemen, tako zvan rasi, ki bodo kraljevo vojsko podpirali s svojimi vojaki. Borili se pa ne bodo z modernim evropskim orožjem Abesinski ras ne smatra za sramoto, če pusti pred sovražnikovo premočjo svoje ljudi razbežati se, ker ve, da jih bo drugi dan na primernem kraju zopet zbral. To bo vojna neprestanega draženja in manjših spopadov. Italijani ne bodo nikjer naleteli na tako veliko silo Abesincev, da bi jo z enim porazom strli. Prodirati bodo morali skozi džungle in pustinje pod vodstvom izdajalskih domačinov, ki jih bodo v najtežjem trenutku zapustili.

Redna abesinska vojska je oborožena moderno in sicer po zaslugi Japoncev. Večbajo jo že sedem let belgijski in švedski

»Janez, ne hodi! Sama pojdem k graščaku ter ga bom prosila s povzdignjenimi rokami. . .«

»Viljem ne pozna usmiljenja, mati. Prej bi omehčali kamen. . .«

Hotela se ga je okleniti, toda sin se ji je iztrgal in izginil v temo.

Sveča v vaškem znamenju je pojemale, če utripala. Janez se je odkril in ponovil v srcu svojo obljubo. Luč je zaplapolala in ugasnila.

Tudi pri Koširju se je moral oglašiti. »Minka! je potrkal na vrata.

»Ali si ti, ali je tvoj duh? ga je spoznala.

»Jaz«, ji je odvrnil in nadaljeval, ko mu je odprla: »Pobegnij sem in zdaj moram proč od tukaj. Molči, da sem bil pri tebi. Tudi doma bodo molčali.«

Prijela ga je za roko in rekla: »Janez, jaz sem vsemu kriva. . . . Koliko boš moral prebiti zaradi mene. . . . Razveljavila obljubo in pojdiva narazen. . . . O, Bog, kako sem nesrečna! Srce mi bo izkravelo.«

»Minka, bodi stanovitna! ji je izvil desnico. »Krivi so oni, ki naju preganjajo. . . . Naj ne bo nobena prošnja tako lepa in nobena grožnja tako strašna, ki bi te omajala v zvestobi. Ne veruj hinavcem, kadar te bodo hoteli omamiti. Trpiva drug za drugega in ne strašiva se nobene žrtve. To je edina pot do zmage.«

Mladenka mu ni mogla ugovarjati. Spo-

znala je njegovo trdno voljo. Molče mu je vrnila poljub ter se naslonila na njegovo ramo

»Zbogom, Minka! ji je dahnil v cvetoče lice. »Pa očeta pozdravi! Upanje naj te jači in podpira.«

Minka ni čula njegove poslednje besede. Sesedla se je na klop; ko se je prebudila, je bila sama. . .

3. NA POTIH TRPLJENJA.

Grajski volar Skorec je vstal tisto jutro, preden se je zdanilo. Spomnil se je, da je treba zabrisati sledove za ubeglim jetnikom. Vzel je lopato in razmetal sneg do stranskega izhoda. Potem se je zaprl v hlev in začel opravljati živino.

Ko je pozvonilo k zajtrku, se je prebudit tudi grajski ječar. Dolgo se je obiral, preden mu je prišlo na misel, da je treba pogledati jetnika. V kuhinji mu je naročil zajtrk: lonček zabeljenega kropa in košček črne kruha. Tako hrano so dajali na Brstičju jetnikom.

Vrata v ječo so bila zaklenjena, toda celica je bila prazna. »Pobegnij je! je zavrsalo med graščinci. Biriči so preklinjali po dvorišču.

Pričelo se je preiskovanje, kdo je odprl jetniku vrata. Ječar jih je zaklenil, ključ je imel pri sebi v žepu. Vsi grajski uslužbenci so zanesljivi in nihče nima ponarejenega ključa. Ni ga v graščini, ki bi se drznil kaj

takega storiti.

Tako so se zagovarjali biriči pred strojim graščakom. Vražjevrni grajski mogotec je našel krivdo v čarodejstvu. Jetnik je moral imeti zvezo s čarovnico, ki mu je pomagala iz ječe. Obdolžili so Koširjevo Minko. Graščak je naročil biričem, naj jo privedejo na Brstičje.

Prispela je v spremstvu biričev. Graščak je poveril zadevo svojemu sinu. Njegov namen je bil, da bi se Konrad tem bolj izuril v strahovanju svojih podložnikov.

Zasliševanje se je vršilo v prostorni obokani dvorani. Na sredi je bila miza, kjer je sedel grajski pisar in pripravljaval ovo gose, je pero za pisanje. Konrad je meril dvorano z drobnimi koraki. Na obrazu se mu je bralo skrito zadovoljstvo.

S strahom je stopila mladenka pred plemenitnika, ki se mu je doslej kljubujoče umikala. Ljubše bi ji bilo, ako bi jo bili zaprli v ječo.

Konrad se ji je prijazno nasmehnil. »Aha, sedaj sva skupaj. Doslej si se me ogibala. . . .« jo je postrašil z mehkim glasom. Te besede so veljale kot uvod v preiskavo.

Mladenka je zardela po vsem obrazu.

»Zdaj pa k stvari«, je nadaljeval bolj resno. »Snoči so prijeli biriči v Orešju nekoga fanta ter ga shranili v ječo. Ponoči pa je izginil skozi zaprta vrata. . .«

(Dalje prihodnjič).

častniki. Ta vojska ima tudi topove in puške najnovejšega modela. Starejše puške so prodali divjim plemenom Gallov in Današ kilov ki bodo z njimi resno ogražali 900 kilometrov dolgo zvezo med Massavo in Adis Abebo. Redna abesinska vojska je organizirana povsem drugače, kakor evropske armade. Vsak mož mora nastopiti službo z zalogo suhe hrane najmanj za tri tedne. V tem času mora vsak bojevnik ubiti vsaj enega sovražnika. Zato gorje vsakemu manjšemu italijanskemu oddelku, ki bi se ločil od celote. Preželi Abesinci bi ga obkolili in pobili.

Iskanje sovražnika bo za evropske vojske zelo težavno, ker bodo obteženi z modernim orožjem in navezani na prehrano iz tovornih avtomobilov, za katere v Abesiniji ni cest. V nekaterih krajih Somalije in v ozemlju Danakilov doseže vročina 70° Celzija. Domačini hodijo tu gologlavi, dočim bi Evropeci brez pokrivala kaj kmalu zadela solnčarica. Voda je v nekaterih krajih tako redka, da potujejo domačini z mešovi za vodo, kakor Anglež z dežnikom. Ual ual, kjer se je začel spor med Italijani in Abesinci, je samo večja mlaka, označena na zemljevidih zato, ker je tu daleč naokrog voda pravi zaklad. Drugod zopet so studenci vulkanskega izvora, voda iz njih je neužitna. V gorah vedo za skrite vodnjake samo domačini, ki jih pa za nobeno ceno ne pokažejo. Sicer pa če pride do takega vodnjaka večji oddelek vojske, popijejo vodo takoj tisti, ki so prišli prvi, drugi pa ostanejo žejni.

Mnoge kraje v Abesiniji pokriva trnjevo grmovje, da je težko hoditi po njih. Ljudje se še prerinejo skozi grmovje, zelo težko pa gre z velblodi, ki so tu edino kolikor toliko prikladno prometno sredstvo. Steze poznajo samo domačini. Velblodom so tu nevarne tudi mnoge razpoke v izsušeni zemlji, ker si lahko polomijo noge. Abesinec se ceni samo po številu ubitih sovražnikov. Pri nekaterih plemenih se mladenič sploh ne more oženiti, dokler ni ubil ali pohabil vsaj enega človeka. Zaradi tega razmer so bile nekatere pokrajine do zadnjega časa sploh neznane. To velja posebno za ozemlje Danakilov med pravo Abesinijo in italijansko Eritrejo.

Še leta 1929. je mogel potovati ali bolje rečeno bežati skozi te kraje baron Franchetti samo po najkrajši poti pod zaščito

strojnih pušk in 7000 mož redne abesinske vojske, ki so ga čakali na drugi strani takrat še kot negoševa prijateljska pomoč. Del tega ozemlja pokriva skalovje, strme pečine, tako da je skoraj sploh neprehodno. V krajih, kjer rado dežuje, so med gorami doline, pokrite z džunglami, čijih izparevanje je za Evropece enako pogubno, kakor izparevanje pragozdov v Kongu. Vojne operacije v teh gorah bodo pač nekaj čisto

drugega kakor v evropskih deželah. Angleži pravijo, da bo Italijanom posebno nevarno zbiranje vojske na enem kraju. Vojna v Abesiniji bo strašna ne toliko zaradi črne nega sovražnika, kakor zaradi neznosne vročine in nalezljivih bolezni. Čas bo pa delal za Abesince. Če bi se pa Italijanom kljub temu posrečilo premagati Abesinijo, bodo rabili za to najmanj tri leta.

POLITIČNI PREGLED

Kljub vsemu pričakovanju treznih državnikov je pričela pretekli petek zjutraj Italija svoj vojni pohod v Abesinijo. Italijani prodirajo iz obeh svojih kolonij Eritreje in Somalije v velikem polkrogu. Dokler so bili v neutralnem pasu 30 km. so se pomikali

zelo hitro, ker niso nikjer našli na znatnejše abesinske čete. Šele v okolici abesinskega mesta Adua se je pričela prava borba. Po hudih topniških bojih, katere so podpirali tanki in letala, se je posrečilo zavzeti Italijanom to mesto. V teku sobote je Adua večkrat menjavala svoje gospodarje, dokler se niso Abesinci umaknili v varna gorska gnezda nad mestom.

Gabriel Scott:

SIVKA

Prevel Boris Rihteršič

Prvo poglavje

SIVKA DOMA

Sivka je sedela nekega večera na hišnem slemenu in se umivala s šapico. Sedela je tik ob dimniku, kjer je bilo toplo zavetje. Če je malo iztegnila glavo, je lahko videla rob meseca, ki je pravkar prilezel iz za gor. Nocoj je bil tako svetel in lep, da je vsakdo obstal in se zagledal vanj. Toda Sivka je bila slabe volje in se za mesec še malo ni zmenila. Prav nič ni gledala v višavo, samo na dvorišče je oprezovala, da bi videla, ali se ni spet brez dovoljenja priklatil Mons, kakor že večkrat v zadnjem času; zakaj ob vratih je klet, ki je bila imenitna podganja kuhinja, ki jo je Mons kdo je kako izvohal. Sivka pa je hotela imeti vse svoje podgane zase — saj je bilo vendar vse njeno — hiša, klet, dvorišče in vrt! Samo iz prijaznosti je dovolila nekaterim dobrim ljudem, da so tu stanovali, in zaradi tega, ker sama vendar ni mogla vse hiše rabiti. Zato pa so ji morali vsak dan dati za najemnino veliko skodelico mleka, razen tega pa še špilje od klobas in kožo od slanice. Ljudje so jo skoraj ves dan nosili po rokah, v naročje so jo jemali, ščegetali so jo pod brado in sploh niso vedeli, kaj dobrega naj ji store. Vzlic temu, da so se ljudje kar gnetli okoli nje, ji stregli in hoteli ostati z njo prijatelji, vzlic temu, da je bila

gospodarica v hiši in da je bilo vse njeno, je neprestano prihajal ta nesramni Mons in se šopiril po njenem dvorišču. Še »dober dan« ni rekel. Kar meni nič tebi nič je zavil k podganji luknji in legel tam na prežo. Če bi jo vprašal za dovoljenje ali pa jo vsaj pozdravil — toda kje! Mons je hodil mimo nje, kakor da je sploh ne bi videl. Ščeti nastala, umazana brada mu je štrlela na obe strani in rep je vlekel za sabo kakor kakšna lisica. Res se je delal, kakor bi mislil, da je vse skupaj njegova last! Najhuje pa je bilo to, da je Mons včeraj ujel podgano prav tedaj, ko so prišli ljudje iz Sivkine hiše. In namestu da bi se bili razjezili, so rekli:

»No, pogledjte, kako je ta maček spreten — da, kaj takega bi morali tudi mi imeti!«

Prav tako, kakor bi ona sploh ne bila nič prida:

»... Kaj takega bi morali tudi mi imeti!«

Čeprav je bila kar besna, se je morala smejeti — kakor bi bil Mons morda spretnjši od nje! Mons se je tako zelo bal psov, da je plezal po brzogovnih drogovi in plotovih, če je le od daleč zagledal pasji rep. Ali ni prav tako kakor Sivka ujel vsak dan svoje podgane? Toda neumni ljudje hočejo seveda, da se bo ukvarjala s tem od večera do jutra in od jutra do večera. Še na misel ji ne pride! Naposled bodo še mislili, da maček lahko neprestano podgane žre! Ali ne morejo razumeti, da pomeni zanjo podgana prav toliko kakor zanje petelin? Koliko petelinov pa lahko na dan pojedo, saj puste

glavo, perje, drobovje in kosti med tem ko ona ne zavrže niti toliko, kolikor je brade! Ne, kar naj drže jezike za zobmi. Kaj pa bi bilo, če bi podgane docela zatrla? Hvala lepa! Pri lovu je potrebna zmernost, če nočem divjačine docela iztrebiti. In nihče ne sme trpeti drugih lovcev v svojem lovišču. To bi bilo šele lepo!

Sivka se je že vsa umila. Iztegnila je glavo, pomežiknila in poskusila, ali bi se lahko ogledala v mesecu. Ta pa je med tem prilezel že previsoko; zato je mislila rajši splezati po jablani navzdol in si poiskati kakšno lužo. Potem je hotela iti v hišo in zahtevati svojo najemnino.

Toda prav tedaj, ko je stala na koncu hišnega slemena in hotela skočiti na drevo, se je pokazala iz luknje v kamenitem zidu pod njo kosmata glava. Kakor blisk je bila Sivka v vešah. Spustila se je ob deblu na drugi strani navzdol in legla potem za koprivami na prežo. Res — gospod Mons se je bil priplazil, da bi spet pri njej poiskal podgano pečenko. Kar brez drugega je sedel tik pred podganjo luknjo in pripravil šapo za udarec. Njegova brada je bila podobna dvema štrlečima košatima vejama, in dolgi rep je visel za njim kakor metlišče. Nevaren je videti in ni da bi se z njim šalila! Njegove oči so se iskrale kakor zeleni stekleni krogli toda Sivka se ga vzlic temu ni bala. Samo stisnila je zobe in zbrala vse svoje moči.

Ali naj se ga zdaj takoj loti?

Morda pa bo najbolje, če še malo počaka potem bo lahko zalotila tatu pri zločinu.

Vest o padcu Adu so proslavili po vsej Italiji z zvonjenjem iz zvonikov, z žvižganjem tovarniških siren in bučnimi obhodi. Na drugih odsekih so tudi udrli Italijani že daleč na abesinsko ozemlje, ker ima abesinsko vojno poveljstvo, kakor se zdi, namen zbrati vso svojo silo na visoki planoti pokrajin Hararja, Desije in okoli Addis Abebe. Te postojanke so razmeroma daleč v notranjosti države in je podoba, da hočejo Abesinci prenesti vojno v gorate pokrajine, kjer imajo Italijani zelo oteženo bojevanje zaradi težko pristopnega in malo poznanegega ozemlja prav posebno pa še zaradi preskrbe velike armade z živili in strelivom. Kakor poročajo Italijani je padlo pri bojih za Aduo na italijanski strani nad 300 vojakov in 600 oficirjev, na abesinski strani pa menda dvakrat toliko.

Odbor šestorice, ki je dobil od sveta Društva narodov naročilo, naj prouči položaj, ki je nastal po izbruhu sovražnosti med Italijo in Abesinijo je po dolgi spoznavanji prišel do sklepa, da je Italija kršila dogovor Društva narodov in označil Italijo za napadalca. Društvo narodov bo sedaj sklenilo, kakšni ukrepi bodo potrebni, da se kaznuje Italija za svoje početje v Afriki.

★

V Bolgariji so pretekli teden odkrili veliko zaroto zoper obstoječi red, ki so jo pa hitro onemogočili. O preprečeni zaroti Damjana Velčeva in tovarišev se izve, da so zarotniki nameravali izvršiti atentat na kralja Borisa, na druge člane kraljevs. doma, ministrskega predsednika Toševa in ostale predstavnike sedanjega režima ter proglasiti Bolgarijo za republiko. Imeli so že vse pripravljeno, da izvrše atentat ob priliki proslave kraljevega nastopa 3. t. m. Po njihovem načrtu bi istočasno zasedli vojno ministrstvo, vojašnice, pošte, policijo, promet itd. Predsednik nove republike bi bil postal Damjan Velčev. Med aretiranimi je tudi okoli 40 generalov in drugih višjih častnikov. Aretacije se nadaljujejo po vsej državi, mnogo zarotnikov pa je uteklo v druge države.

Po vsej Sloveniji gre glas: Le „Domovina“ je za nas!

Drugo poglavje NOČNI DVOVOJ

Oba sta se zdaj potuhnila in prežala. Mons na podgano, Sivka na Monsa. Ležala sta docela tiho, zato tudi ni bilo treba do go čakati, da se je iz luknje prikazala podgana. Malo je vohljala s smrčkom okoli sebe. Čutila je, da ne diši vse prav nedolžno, ker pa ni čula nobenega glasu, se je upala iti še za korak dalje. V tem trenutku pa je švignilo nekaj črnega po zraku in ostru šapa se ji je zarila globoko v hrbet. To se je zgodilo tako hitro, da je bila podgana mrtva še preden je mogla domneti kaj se sploh godi. Seveda Mons je bil spreten, to se mu nora priznati, toda vzlic temu je ostal tat — zato je skočila Sivka hitro izza kopriv in šavnila po podgani prav takrat, ko se je hotel Mons izmuzniti s svojim plenom.

»Kdo ti je dovolil tu loviti?«

Mansov kožuh se je naščepiril.

»Kaj te briga, kuštravka?«

»Kaj me to briga? Še celo dosti me briga. Ali ni to moja hiša, moja klet, moje dvorišče, moj vrt in moja podgana? Tu nimam ničesar iskati, zapomni si in prenovduj ti, da bi brez mojega dovoljenja lovil v mojem dvorišču!«

»Tebe ne bom prosil za dovoljenje!«

»Bomo videli!«

»Lovil bom, kjer se bo meni ljubilo!«

»Jaz pa ti pravim, da se ne smeš več prikazati sem in da nimam in ničesar iskati!«

Spustila sta podgano in sta si stala nasproti kakor dva velika, kosmata klobčiča,

Gospodarstvo

ALI JE OGRINJANJE KORUZE UMESTNO?

Splošno je bilo letos tarnanje nad veliko sušo, ki je grozila večini poljskih pridelkov. V krajih, kjer se bavijo kmetovalci mnogo s pridelovanjem koruze, vidimo, kako se v suši listi rastline zvijajo od vročine. Pri tem mi prihaja na misel, doseganje obdelovanje koruzne rastline. Ko se rastlina spusti nekoliko v rast, jo okopljejo in razredijo. Kmalu za tem pride ogrinjanje. Večina kmetovalcev ogrinja v mišljenju, da stoji koruza trdnije, to je, da je veter težje podere na tla. To mišljenje je povsem napačno, saj bi potem smreke ter druga visoka drevesa morali iz istega vzroka ogrniti s celim hrbovom zemlje. Narava je preskrbela rastline s koreninami, segajočimi daleč na okrog. Preveliki sili se nikdo ne more upreti. Ko koruza ogrnjejo, ji s tem ravno vzamejo možnost, da si korenine razširi v širokem krogu okrog sebe. A ne samo to. V času, ko je sonce najjače in možnost suše največja, odpro z odrinjanjem v zemlji järke, s čimer povzročijo večje izhlapevanje vlage. Navadno pripeka predpoldansko sonce v eno stran a popoldansko v drugo stran brazde, kar povzroča hitro izsuševanje. Razumni kmetovalci, ki pa jih je pri nas prav malo, ne ogrinjajo več koruze, temveč jo raje še dvakrat okopljejo z plugom okopačem. S tem rahljajo zemljo, obenem pa zasujejo odvisne razpoke, ki skozi nje odhaja iz zemlje vlaga, podobno vrtnarju, ki mu je ob suši glavno delo na vrtu okopavanje. Tako gojena koruza bolje uspeva in če so dokazali s poskusi, da večkrat okopana koruza več rodi je samo dokaz, da je ogrinjanje koruze popolnoma odveč posebno na plitvih, peščenih tleh, ki imajo že tako premalo vlage v sebi.

ŠNAŽENJE MLEČNE POSODE

Nesnažna ali premalo čista mlečna posoda povzroči prav čisto, da je mleko slabo in manj trajno, kar lahko neugodno vpliva tudi na mlečne izdelke (milo, sir) iz takega mleka. Pa tudi, če mlečno posodo pridno snažimo, ni s tem vedno odstranjena vsaka nevarnost, da se mleko v njej ne poslabša v svoji kakovosti in trpežnosti, če snaženje posode ni bilo tudi pravilno izvršeno. Ni

namreč dovolj, da osnažimo dobro le lahko dosegljive dele mlečne posode, njene težje dosegljive kote in oglice pa le površno ali pa jih sploh pustimo v nemar pri snaženju. Kjerkoli se nabira ali zastaja nesnaga v mlečni posodi, povsod tam najdejo svoje vzrejalnice mala bitja ali klice, med katere prištevamo vse vrste bakterij, kvasnih gliv in plesni. Če nesnaga sama ne vpliva nič kaj ugodno na mleko in mlečne izdelke, še manj ugodno pa more delovati nesnaga na dobroto mleka in mlečnih izdelkov, če se naselijo v njej tudi klice. Zato pa moramo mlečno posodo po vsaki uporabi kolikor mogoče kmalu očistiti vse nesnage, med katero spadajo predvsem razni mlečni in mlekarški ostanki, da se ti ne začno razkrajati in se ne prisuše na posodi in v njej, ker je potem temeljita odstranitev že mnogo težja.

Ne zadustuje pa vedno enostavno in navadno snaženje mlečne posode. Da bo mlečna posoda temeljito osnažena in obenem razkužena, je treba rabiti pri znaženju poleg tople in mrzle vode tudi sodo in gašeno apno. Vroča (okrog 85 stop. C), dvoodstot. raztopina sode pokonča v desetih minutah najodpornейše trose (klicna zrnca) raznih škodljivih gliv. Za snaženje mlečne posode pa vzamemo bolj šibko raztopino sode, ki pa mora biti čim bolj vroča in delovati nekoliko dalj časa na posodo. Raztopino uporabljamo predvsem za snaženje pločevinaste ali aluminijaste posode, ne pa za leseno posodo, ker les razjeda in ga napravi temnega. Za snaženje lesene mlečne posode je najbolj uporabno gašeno apno oziroma apneno mleko.

Splošno snažimo mlečno posodo najbolje takole: Takoj po končani uporabi posodo najprej izplahnemo v mrzli vodi. Če bi jo izplahnil v vroči vodi, bi se delci mlečnih ostankov strdili, zgrizli ali zasirili in se kaj lahko oprieli na raznih mestih posode. Dalje bi pri izplahovanju z vročo vodo prodrla raztopljena mlečna tolčča zlasti pri leseni posodi tudi v posodine sklade. Zato mlečno posodo vsake vrste najprej vedno dobro izplahnemo in umijemo v mrzli vodi. Nato pride pločevinasta in aluminijasta posoda v toplo raztopino sode, lesena pa v toplo apneno mleko, kjer odstranimo s ščetkom ven iz posode in raz posodo vso tolččo in sirino. Po očiščenju v raztopini sode oziroma v apneno mleku izoliramo mlečno posodo

Mons skoraj črn in Sivka skoraj bela; oba sta bila tako besna da sta kakor divja mahala z repom okoli sebe in povečala ušesa nazaj.

»Premisli se«, je dejal Mons, »ali pa se ti bo zgodilo prav tako kakor podgani, ki leži tukaj!«

»Ti si premisli«, mu je odgovorila Sivka, »ali pa je boš izkupil, da ne boš nikoli več podgan lovil!«

»Ali si mar rekla, ali je začvrčala koblica?«

Tedaj se je nad njima odprlo okno.

»Pst!« je zaklical neki glas, »mirujta, mi bi radi spali!«

»Saj sem le jaz«, je odvrnila Sivka, »Samo Monsa bom malo premikastila, ker je lovil v mojem lovišču!«

Takrat pa je izrazil Mons lepo priložnost in udaril Sivko v sredo obraza. To se je zgodilo tako hitro, da ni mogla takoj odgovoriti na njegov napad. Prekopnila se je in oblezala na hrptu s šapami navzgor. Toda grizla in praskala je, kar so je dale moči, in se obesila s kremplji na Monsa. In oba sta se sukala kakor velika, strašna vrtavka po pesku. »Drrrr« se je čulo, »ssssit« in vmes je Mons vreščal in cvilil. V tihih mesecini je to odmevalo dvakrat glasneje. Prod se je drobil pod njima, zaletava sta se ob kletna vrata, pihala in napejala, da so se iskre kresale. Poskakovala sta kakor dve gumijasti žogi in se sukala v krogu. Prah se je vil okoli njiju kakor vrtnice v morju...

Iznemada se je Mons iztrgal, skočil je kvišku in splezal po jatlani navzgor. Kakor

puščica je bila Sivka za njim in ko je Mons preskočil na streho, mu je bila Sivka že tik za petami. In zdaj je šlo s hitrostjo vetra. Mons je napravil velikanski skok na leseni skedenj in od onod spet navzdol na kameniti zid. Po njem se je po trebuhu plazil in kamenite plošče so se majale pod njegovimi šapami. Vse čes pa je imel Sivka za seboj in ni se ji mogel izmuzniti. Ko je bil Mons spet na strehi skednja, je zasadila Sivka kremplje v njegov rep. Hoti zdaj bo Mons dobil, kar mu gre! Mons se je moral obrniti, čeprav mu je bilo nerodno in spet sta se spogledala. Tako sta vreščala, da je odmev od strahu utihnil in celo šope dlake sta drug drugega izoulila. Praskala sta se z vsemi dvajsetimi kremplji bkratu in se kotatila; tak peklenski ples sta imela na skednju, da so vsa drevesa in vsi grmi zaprli veje in ju gledali. V vročem boju nista utegnili paziti. Kmalu sta prišla do strešnega roba in — hups, ležala sta spodaj na dvorišču.

Nekaj časa sta mirno sedela, ogledovala sta se in se otipavala, ali sta še zdrava in cela, potem pa je Mons potuhneno popihl. Na brž je imel zaenkrat dovolj! In tedaj se je Sivki zavilnil nos. Skočila je na vodniakovo streho in zaklicala:

»Zmagala sem, zmagala sem!«

In naposled je zakričala, kar so ji dale moči.

»Hura — a — av!«

»Človek bi iz kože skočil, tak trušč je!« je dejal neki glas zgoraj z okna in trenutek nato se je vtila iz sklade ledeno mrzla voda in oblila Sivko.

najprej v mrzli vodi in končno še v vroči vodi. Ako že ne z mrzlo, moramo vsekakor nazadnje vselej izplahiti mlečno posodo še s vročo vodo, ker je ta večinoma brez vsakih klic raznih škodljivih bakterij. Po končanem izplahenju z vročo vodo se mlečna posoda tudi v najkrajšem času posuši. Seveda pa jo damo sušiti le v čist in suh prostor, kjer ni prahu, pač pa dovolj prepriha. Še najbolje pa je, če se mlečna posoda lahko suši na prostem, na sončnem in ne prašnem mestu. Sonce je namreč najceneje razkužilo in uniči v razmeroma kratkem času vse klice, ki so morda le še ostale tudi na osnaženih posodi. Kakor mlečno posodo, tako lahko sušimo tudi drugo mlekarsko orodje in priprave, ako morda ne veljajo za posamezno glede snajenja kakšni posebni predpisi.

Za snajenje mlečne posode moramo uporabljati seveda vedno tudi le čedne krpe in ščet. Zato pa je treba vsekakor te po vsaki kratni uporabi dobro osnažiti in posušiti.

Tedenski tržni pregled ŽIVINA

Na zadnjem ljubljanskem sejmu so cene ostale neizpremenjene in se plača za kg žive teže: voli 2 do 4, krave debele 2 do 3.50, klobasari 1.50 do 2, teleta 4.50 do 5.50 Din. Prašički so se prodajali po 85 do 150 Din rillec.

Na zadnjem mariborskem svinjskem sejmu so se prodajali mladi prašički, 5—6 tednov stari, po 40—50, 7—9 tednov stari po 60—80, 3—4 mesece stari po 120—150 in 5—7 mesecev stari po 200—250 Din rillec. Svinje so se prodajale za kg žive teže po 4.50—5.50, mrtve teže pa po 7.50—9.50 Din.

Na zadnjem ptujskem svinjskem sejmu so bile cene za kilogram žive teže naslednje: pršutarji 4.25 do 4.50, mastne svinje 4.50 do 5 Din, plemene od 4 do 4.25 Din. Cene pršutarjev, starih od 6 do 12 tednov so bile razne in sicer so jih prodajali po kakovosti od 50 do 100 Din rillec.

VINO

Vinska trgatev se je v dravski banovini že pričela. Lene bodo najbrže višje, ako ne nastopijo posebne neprilike, kajti lanske zaloge so po večini že pošle. Cene se gibljejo od 3 Din za 16%, ter 4 do 5 Din in višje za 18 do čez 20% sladkorja v moštu. Kako

se bo razvijala vinska kupčija v dravski banovini, bodo odločale šele kupčijske razmere novembra-decembra, ko se vino izčisti. Portugalka se prodaja na debelo od 4 do 5 dinarjev.

HMELJ

Zanimanje je predvsem za rdeče tretje vrstno blago, za katero se plačuje 16 Din. Cene v splošnem nespremenjene. Za prvo vrstno blago 30 Din in več. Položaj dosedaj še nespremenjen čvrst, vendar nekoliko manj povpraševanja. Vseeno se računa, da se bo letos prodal ves pridelek po ustaljeni ceni.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah z všteto premijo 28.5% za:

1 nizozemski goldinar za 29.56 do 29.71 D;
1 nemško marko za 17.58 do 17.69 Din;
1 angleški funt šterling za 214 do 216 D;
1 ameriški dolar za 43 do 44 Din;
100 francoskih frankov za 288 do 289 Din;
100 češkoslovaških kron za 181 do 182 Din;
100 italijanskih lir za 355 do 358 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kliringu po 8.60 do 8.70 Din. Vojna škoda se je zaključevala po 357 do 358 Din, investicijsko posojilo pa po 80 Din.

Sejmi

14. oktobra: Sv. Lenart pod Turjakom, Oplotnica;
15. oktobra: Loče pri Poljčanah, Murska Sobota, Nadlesk pri Ložu, Planina pri Sevnici;
16. oktobra: Kočevje, Sv. Filip v Veračah;
17. oktobra: Loka pri Zidanem mostu, Prištava;
18. oktobra: Bohinjska Bistrica, Guštanj, Lukovica, Luče, Podstreda, Poljane nad Škofjo Loko, Radohova vas, Trbovlje, Vošnjak;
20. oktobra: Črenšovci, Rateče na Gorenjskem.

Drobne vesti

— **Kmetijski dolgov v Madžarski.** Ta mesec poteče rok začasne rešitve vprašanja kmetijskih dolgov v Madžarski. Dosedanji način rešitve je izveden po načelu splošne zaščite kmetijskih dolžnikov in znižane obresti na 5 in pol %. Posestva, ki so zadolžena preko gotove višine, se smatrajo kot zaščiti-

tena ter so zavarovana pred prisilnimi plačili, v kolikor so pač obrestni redno plačane. V naprej pa bodo vsa posestva razdeljena po velikosti. Posestva od 20 do 30 oralov bodo razdolžena z izdajo 3 do 3 in pol odstotnih bonov. Za srednje in velika posestva pa bo veljala dosedanja rešitev.

DOPISI

SODRAŽICA. Preteklo nedeljo smo imeli v šolskih prostorih razstavo sadja, zelenjadi, cvetlic, čebelarstva in nekaterih poljščin. Razstavljeno sadje je bilo izredno lepo. Posebno poučni so bili razni pripomočki za varstvo in oskrbovanje drevja. Velike stenske slike ter napisi (Sadje v pregovori) so krasili stene razstavnih prostorov. Gospodinjje so se zlasti zanimale za vkuhano in sušeno sadje. Razstavljena zelenjava je privabila mnogo občudovalcev zlasti žensk. V posebnem oddelku so bile razstavljene domače lončnice, ki so krasile kraljeve slike, predvsem spominsko grobnico Viteškega kralja. Druge slike so predočile življenje naše vladarske rodbine. Čebelarstva razstava je bila dokaj zanimiva. Razno orodje in pripomočki, ki jih čebelar potrebuje pri svojem delu, so bili razstavljeni v najlepšem redu. Tudi izdelki kakor med, vosek, domače medeno pecivo, so ta del razstave zaokrožili v zanimivo celoto. K tolikšnemu uspehu čebelarstva razstave je pripomogel šolski upravitelj v pokoju g. Mihajlo Vrsbič. Za nabiravce gob so bili razstavljeni razni modeli, predstavljajoči v živih barvah razne vrste jedilnih in strupenih gob. Vso to prekrasno razstavo je priredilo domače učiteljstvo pod vodstvom upravitelja g. Stanka Vodopivca, ki je pritegnilo k sodelovanju zlasti šolsko mladino in člane kmetijske podružnice. Otvoritvi je prisostvoval tajnik Kmetijske družbe g. Kafol, ki je povedal najvažnejše iz raznih kmetijskih pravnog Popoldne se je vršilo posebno predavanje o domači uporabi sadja za kmečke gospodinjice. Razstava je, globoko odideknila med domačini in bo gotovo rodila tisočeri sad

»Ali še ne bo miru ti kričati?« se je čulo »Drugače dobiš še kaj drugega«.

Če bi bil padel Sivki mesec na glavo, se ne bi bila mogla bolj prestrašiti. Zvalila se je z vodnjakove strehe in se prav srečo je imela, da si ni zlomila tilnika. Voda ji je tekla s kožuha in polne oči je imela, da ni mogla gledati. Kaj je prav za prav, prišlo tem nesramnim ljudem na misel? Ko so vendar njeni naemniki!

Otresla se je. Ne, take predrznosti doslej še ni doživela. Tu je potrebna primerna kazen. Sedla je in nekaj časa premišljevala, da, tako bo prav. Takoj pojde svojo pot in prav jim bo. Potem bodo živeli brez nje. Videli bodo, kako jim bo, če se bodo miši in podgane neovirano veselile svoje prostosti. Naj jih poskušajo sami loviti! — Ha!

»Kar pojdem!« je vzkliknila na ves glas. Potem je skočila čez vrtna vrata in se odpravila pogumno v daljini, dajni svet.

Tretje poglavje

DOGODIVŠČINA NA SENIKU

Medtem je postala mesečina svetlejša. Sivka se ni upala hoditi po glavni cesti, ker bi bila tam utegnila srečati kakšnega znanca. Obrnila se je kar čez polje in napenjala oči in ušesa, kar jih je mogla. Vedela je, da se klati Zvitorepka ponoči okoli hiš, zlasti ob mesečini, in Zvitorepka nikoli ne zametava lastne mačje pečenke. Zato se Sivka ni hotela preveč prenapenjati. Če je zagledala kamen ali grm, se mu je v velikem loku ognila. Soj ni mogla vedeti, ali ne sedi Zvitorepka za njim.

Ni še dolgo hodila, ko je prišla do prvega senika. Zlezla je vanj, kar skozi luknjo v steni, da bi se v senu posušila.

Toda, sveta nebesa, kakšno caplanje je nastalo, ko je prišla v senik. Žvižganje in cviljenje se je začelo in čela kopica miši je začela kakor brez glave tekati po vseh koncih in krajih. Pravkar so glodale star škorenj, ki ga je nekdo pustil na tleh in ena izmed njih je zlezla vanj, prav do konca. Tam je zdaj sedela docela tiho in kukala skozi luknjo v usnju.

»Oh, ko bi bila v svojem gnezdu!« si je mislila in s še dihati ni upala. Videla je, kako je Sivka stekla za njo, babice in jo ubila prav takrat, ko je hotela švigniti v luknjo. Bila je tako slastna in mastna, da jo je Sivka takoj pojedla s kleno in dlako vred in da še repa ni pustila.

Po mrzli prhi ji to ni slabo teknilo — samo še več takega se ji je zahotelo. Sivka se je nato ozrla in ko je zapazila škorenj, je prišla bliže in ga začela ovohavati.

Če bi bila le mogla miška molčati — toda ne, tega ni mogla. Tako se je prestrašila, da je začela na glas piskati, in ko je Sivka to začula, je seveda takoj vedela, kaj mora biti. Š šapo je segla v škorenj. Toda je bil globok in miška je sedela v niem prav na koncu; kolikor se je Sivka iztegovala, tako daleč ni mogla seči. Uboga miška je piskala in jadikovala, toda Sivka je zdaj zavohala kri in nikakor ni hotela onesti svoje namere. Časih je vtaknila glavo v škorenj in poskusila, poledati, kje je prav za prav miš, potem pa je mahala s

škornjem sem in tja, vzdigovala ga je in butala z njim po tleh. In na vseh koncih in krajih so kukale druge miši iz lukenj, da bi videle, kaj se godi: bilo je tako napeto, da so si delale vozle v repe in vse je kar mrzlo izpreletavalo. Skozi razpoko v strehi je silila mesečina. Padala je na tla kakor velika zelena plošča in sredi te plošče je sedela Sivka s škornjem. Vrtela in obračala ga je, napraviti je poskušala luknjo v usnje, naposled pa jo je popadla taka besnost, da je vrola škorenj visoko v zrak; copotnil je na tla, da se je vse streslo.

Toda sredi te gonje in lova je zdajci začela prasketanje za sabo. In ko se je obrnila, je opazila Zvitorenko, ki je prav tedaj lezla skozi luknjo v steni. Od daleč je slišala trušč in prišla je pogledat, kaj se tu godi. In da je tudi ona hotela priti zraven, ji ne smemo zameriti. Sivka ni dolgo premišljevala.

En, dva, tri, in vrola je škorenj stran. Plezala je po strmi steni navzgor in sedla na steršni tram. Šape so jo počeno bolele, kakor bi bila imela ozeblino na prstih, toda vzlic temu je bila vesela. Svoje življenje je rešila in pri tem se ne sme gledati na kosček kože.

Medtem je Zvitorenka že zlezla v senik. Šla je naokoli, vohljala in sledila kakor snob ne bi nič vedela o Sivki v resnici pa je ves čas iskala samo njo. Potem je obstala pri škornju.

(Dalje prihodnjič).

RAKITNA. Iz našega gorskega kraja se res prav malo kdaj kaj piše, zato se na nas tudi redko kdo spomni. Da pa ne bomo za drugimi kraji zaostali, smo se tudi mi postavili na noge. Začeli smo z resnim prosvetnim delom 25. avgusta t. l. smo imeli otvoritev gasilnega doma. Da smo prišli do tega cilja ter prekoračili razne ovire ter težavno delo v tem gorskem kraju, gre pred vsem čast našemu g. načelniku Slavnostne otvoritve se je udeležil tudi bivši nar. poslanec g. Cerar iz Kamnika, ki je imel lep govor, v katerem je obrazložil potrebo in važne koristi gasilstva v tem kraju. 8. septembra pa smo priredili prvo igro »Gasilca hoče samo« in še dve burki tako, da smo s ponosom prvič mi domači fantje in dekleta nastopili ter na odru predstavljali življenje prilagojeno današnjim časom. Gledalci so prišli od blizu in daleč, da je bila udeležba prav lepa, bila bi pa še večja če bi ne bili tako zoper prav tisti, ki bi morali sodelovati z nami za dvig prosvete. Pred agro je imel g. Osvald Debrun lep govor, v katerem je obrazložil pomembni dan prve prreditve. Obenem smo proslavili rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. Govornik se je spomnil tudi tragične smrti Viteškega kralja Zedinitelja, ko nam poteče skoraj leto, odkar je preliel naš veliki kralj svojo dragoceno kri za nas, da bi bili vsi eno: Jugoslovenci od Triglava do Vardarja. Težka je bila njegova žrtev, toda izpolnila je svoj namen, da je strnila nas vse v eno zavest po njegovem naročilu: »Čuvajte Jugoslavijo!« Nato je ljubko deklamiral petletni sinček g. Dobruna tri deklamacije, za kar mu je občinstvo živahno ploskalo. Sledili sta še dve deklamaciji in so pevci zapeli nekaj narodnih pesmi. Igralci so svoje vloge prav dobro podali, za kar gre hvala gospodu Francetu Urbaniji, ki je požrtvovalno pridobil in pripravil vse igralce za prvi nastop, kar nikakor ni lahka reč. Upamo, da bo sledila prvi prreditvi še mnoga v izobrazbo in prosveto našega kraja.

SOVODENJ. Ze dolgo se ni nobeden nič oglasil v našem najbolj priljubljenem tedniku »Domovini«, dasi ima v našem kraju lepo število naročnikov. Svet bo gotovo mislil, da smo Sovodenjčani že izumrli, ker ni nobenega glasu od nas, pa nismo. Prav pridno in vztrajno se gibljemo. O tem nam pričajo: dobro vpeljana Mlekarska zadruha, ki izdeluje prvovrstno čajno maslo. Da je kvaliteta res prvovrstna, potrjujejo množične povpraševanja po maslu. Dalje Sadjerejska in vrtnarska podružnica, ki se je pa šele ustanovila na pobudo tukajšnjega učitelja g. Štefeta. Upamo, da tudi od te lahko pričakujemo uspehov. — Sokolsko društvo pa nam daje idejne kreposti. Sedaj se pripravlja na vprizoritev drame »Oče«. Ugotavljamo, da se tukajšnje Sokolsko društvo zelo lepo razvija, kljub temu, da ima mnogo nasprotnikov, ki ga skušajo uničiti. Pa naj vedo oni, da sta Sokol in »Zdravo« nevpogljiva in da jih ne bodo uničili vsi nasprotniki sokolske ideje. Še manj pa oni, ki so to poizkusili z zahrbtnostjo in hinavščino. Zakrbtnost in hinavščina še nista nikjer rodila uspehov, pa jih tudi v tem poizkusu ne bo sta. Oni, ki so res pravi Sokoli, ostanejo vztrajno na torišču sokolske misli in jo bodo branili in ščitili vsikdar s svojim sokolskim ponosom, znakom in s tako lepo donečim »Zdravo«, ki pa sokolske nasprotnike silno bode v oči. Zakaj? »Zdravo« jih bode zato, ker vidijo v njem nekaj poštenega in za narod zdravega. O priliki pa spet kaj!

SKRBI

Avgustin: »Toliko skrbi imam, da po cele noči ne morem spati«.

Lojze: »Kako pa moreš vzdržati?«

Avgustin: »Spim podnevi«.

Sestanek JNS v Celju

Na povabilo sreske organizacije JNS za celjski srez so se večeraj popoldne sestali v mali dvorani Celjskega doma delegati občinskih organizacij JNS iz celjskega, šmarškega, konjiškega in gornjegrajskega sreza. Odziv delegatov je bil izredno velik tudi iz kmečkih vrst, čeprav je bil sestanek na delavnik. Predsedoval je predsednik celjske sreske organizacije dr. Kalan, poročali pa so senatorja gg. Banjanin in dr. Kramer ter nar. posl. gg. Cvetič in Prekoršek. Voditeljema pohorskega pokreta so zborovalci, že pri vstopu v dvorano priredili živahne ovacije. Enako so z velikim aplavzom sprejeli njuna referata in sledeči poročili obeh narodnih poslancev. Razšli so se po sestanku utrjeni v veri da je jugoslovenska ideja edini zanesljivi kašipot v boljši bodočnost Jugoslavije in njenega prebivalstva.

Domače novosti

★ **Pred razpravo proti kraljevim morilcem.** Kasacijsko sodišče v Parizu je te dni razpravljalo o pritožbah, ki so jih vložili za govorniki marsejskih atentatorjev Mija Kralja, Pospisila in Rajiča. Omenjeni trije obtoženci se nahajajo sedaj v preiskovalnem zaporu v Aixu. Pritožbe so bile vložene, da bi se zavlekla preiskava, ker temelje samo na nekih malenkostih. Kasacijsko sodišče je pritožbe zavrnilo in vse akte o preiskavi vrnilo okrožnemu sodišču v Aixu. Sodna razprava proti atentatorjem se bo pričela najbrž že prihodnji teden pred porotnim sodiščem v Aixu. Nj. Vel. jugoslovensko kraljico Marijo bo zastopal v procesu sloviti francoski državnik in odvetnik Paul Boncour. Državni tožilec v Aixu je že izdelal obširno obtožnico, ki obtožuje za atentat v Marseilleu 6 obtožencev, izmed katerih se nahajajo trije v preiskovalnem zaporu, trije pa izven francoskega ozemlja. Glavni obtoženelec Mio Kralj, Pospisil ter Rajič so obtoženi umora Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in francoskega zunanjega ministra Barthouja, istega zločina pa so obtoženi odvetnik dr. Ante Pavelič, dijak Kvaternik in bivši avstro-ogrski oficir Perčević. Zadnji trije bodo sojeni in contumetiam.

★ **Kraljeva študentska.** Nj. Vis. knez naš mestnik Pavle je izbral za gojenca Nj. Vel. kralja nadarjenega abiturienta mariborske klasične gimnazije g. Jožeta Bombeka, ki bo do konca študij na beograjski univerzi prejemal po 1000 Din na mesec.

★ **Otežkočena zaposlitev inozemcev.** Na podlagi čl. 6. in 29. uredbe o zaposlevanju inozemskih državljanov pri nas je zastopnik ministra za socialno politiko Mirko Komnenović v soglasju z interesiranimi ministri predpisal pravilnik za izvrševanje omenjene uredbe, s katerim je zaposlitev inozemskih delavcev pri nas zvezana s precejšnjimi formalnostmi.

★ **Državnim upokojemcem v vednost.** Prijava za prejemanje doklad naj se predlože finančni direkciji v oktoberskem roku po že objavljenih dosedanjih navodilih. — Društvo državnih upokojemcev za dravsko banovino v Ljubljani.

★ **Kruha cena raste.** Ze pred prvim so, kakor znano, beograjski peki podražili vse vrste kruha zaradi dviganja cen žita in moke. Sedaj so tudi pekovski obrtniki v Splitu sklenili podražiti kruh za pol dinarja pri kilogramu. Sresko načelstvo je nastopilo proti podražitvi, češ, da so se cene moke zvišale samo za 25 par in da zaradi tega ni upravičeno zvišanje cene kruha za pol dinarja pri kilogramu. Predsednik društva pekovi pa zatrjuje, da se je cena moke zvišala za 75 par in da je naravno, da se mora kruh v Splitu še bolj podražiti kakor v Zagrebu in Banatu, kjer je vendar sedež žitne produkcije.

★ **Cerkvene takse.** Župnim uradom v Ljubljani in zunaj nje predpisane veljavne cerkvene takse so splošno malo znane. Red-

ki so, ki bi točno vedeli, da znaša na primer cerkvena taksa za tri oklice in navadno poroko 42 Din, za preprost pogreb v Ljubljani 70 Din, izven Ljubljane 38.85 Din, za navadno mašo 15 Din, za peto mašo zadušnico z libero v Ljubljani 140 Din, zunaj Ljubljane 117.85 Din. Ali na primer kdo natanko pozna pogoje, pod katerimi je popolni ali delni spregled cerkvenih taks za župne urade obvezen? Dalje na primer ve le malokateri občinski predsednik za cerkveno določbo, po kateri za cerkveni pogreb občinskih in drugih siromakov ni nihče dolžan, niti občina, niti sorodnik rajnega, plačati kako cerkvene takse. Seznam veljavnih cerkvenih taks (župno-uradnih, poročnih, mašnih itd.) lahko dobite brezplačno, če se takoj z dopisnico obrnete do Blaža Kovača, Ljubljana, založba »Indeks«.

★ **Otročiček v zibelki v plamenih.** Radi iskre iz dimnika je zajel ogenj domačijo posestnice Colaričeve pri Makolah. Colaričeve ni bilo doma, dve hčerki sta se pravčasno rešili na prosto, v goreči hiši je ležal v zibelki 4 mesečni otrok. Vpitje ubogega otročička je slišal sosed, ki je v zadnjem trenutku skočil v hišo in otročička rešil. Hiša je pogorela do tal.

★ **Družina v plamenih.** Te dni se je pri posestniku Alojziju Dvoršaku od Sv. Petra pri Mariboru pripetila strašna nesreča. Dvoršakova žena Amalija je ob 2 zjutraj vstala in se odpravila s petrolejko v rokah v spalnico, kjer sta ležala njen mož Alojzij in 8-letni sin Ivan. Nesrečna usoda je hotela, da ji je petrolejka padla na tla in namah je bila vsa soba v plamenu. V smrtnem strahu za otroka je nesrečna žena skozi plamene planila k postelji svojega sina, pograbila vsa tresoča Ivana in ga skozi plamene, ki so med tem objeli že vse pohištvo, odnesla iz hiše. Oba sta pri tem dobila strašne opekline po vsem životu. Tudi njen mož, ki ga je vročina prebudila, se je nevarno ožgal. Tekel je v kuhinjo po vodo, da bi pogasil ogenj, je pa pri tem dobil močne opekline po vsem telesu. K sreči so takoj prispeli na pomoč sosedje, ki se jim je posrečilo ogenj udušiti. Vse tri ponesrečence so s smrtno nevarnimi opeklinami zjutraj prepeljali v mariborsko bolnico. Njihovo stanje je zelo nevarno.

★ **Požar v Hočah.** V noči na petek je požar do tal upepelil gospodarsko poslopje posestnice Roze Pahičeve v Spodnji Hoči. Na pomoč so takoj prihiteli gasilci iz Hoč, Razvanja, Bohove, Maribora, Pobrežja in Hotinje vasi. Živino in gospodarsko orodje so pravočasno rešili. Škoda znaša 50.000 dinarjev, ki je krita z malenkostno zavarovalnino. Kako je nastal požar, niso mogli ugotoviti.

★ **Deklica zgorela.** Posestnica Ferlandova pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah je šla zjutraj pomolzt krave pustivši na mizi gorečo petrolejko. V njeni odsotnosti se je zbudila dveletna hčerka Magdalena, se povzpela na mizo, ter prevrnila nase petrolejko. Petrolej se je razlil otroku po obleki, se vnel, da je bil otrok kmalu ves v plamenih. Na njegovo kričanje je prihitela mati in ga takoj odpremila v bolnišnico, kjer je kmalu poškodbam podlegel.

★ **Vlom v Črnomlju.** Neke noči v preteklem tednu sta se vtihotapila v pisarno tvrdke »Jugoslov« v Črnomlju dva vlomilca, navrtala blagajno na desni strani, kjer sta izrezala trikotno luknjo in odnesla 6.000 Din gotovine. Prav ko sta hotela pobegniti, ju je zalotil nočni čuvaj, ki je pozval na pomoč elektrotehniko Zeleznika. Ta je s samokresom v roki hotel vdreti v pisarno, v katero sta se vlomilca zaklenila. Zeleznik je začel razbijati vrata, medtem pa sta vlomilca skočila skozi okno. Zeleznik je streljal za njima. Enega vlomilcev, ki sta tudi streljala, je oplazila krogla na desni nogi. Vlomilca sta pustila vlomilsko orodje in klubuk in sta pustila vlomilsko orodje in klubuk. Pobegnila sta preko Gradaca proti Adlešičem in nato čez Kolpo proti Dugi Resi, kjer sta najbrž padla na vlak. Izginila sta brez sledu.

Blažnikova «Velika Pratika» za leto 1936 je našla in se dobiva pri založniku, tiskarni J. Blažnika na Ljubljani, Breg 10 in v vseh večjih trgovinah. Ta nas najstarejši slovenski koledar je res praktičen in zanimiv. Zato ga hoče imeti leto za leto vsaka slovenska družina. Letos mu je dodana še večbarvna reprodukcija lepe slike «Poklon Modrih».

* **Vlom.** Se neizsledeni vlomilci so vdrlili ponoči v hišo posestnika Antona Voduška v Lopatniku. Tatovi so se v kuhinji najprej pošteno najedli, nato pa prebrskali omare in ukradli listnico, v kateri je bilo 700 dinarjev gotovine. Za vlomilce poizvedujejo orožniki.

* **Vlom v občinsko pisarno v Boštanju.** Te dni je neznan storilec vlomil v občinsko pisarno v Boštanju na Dolenjskem. Storilec je prebrskal vse predele miz in odnesel slednjič okrog 200 Din gotovine ter 37 banovinskih kolekov po 3 Din. Vlomilca še niso mogli iztakniti.

* **Vlomilci v Ljubnem v Savinjski dolini.** V trgovino Jakoba Sema v Ljubnem so se pred dnevi prikradli neznani storilci in si nabrali precej zvrhano malho blaga. Med drugim je izginil z njim velik kup cigaret in tobaka, jestvin, perila, obleke in drugega blaga, da trpi trgovec nekaj tisoč dinarjev škode.

* **14-letni ropar** je v Vidovcih iztrgal posestniku Ceru Jožefu iz Otovec denarnico in nato pobegnil. V denarnici je bilo 86 Din, ki jih je Cer po uspešni preiskavi dobil nazaj. Vsekakor je žalosten pojav, da si komaj šoloodrasli fantiči privoščijo takšne roparske podvige.

* **Drzna tatvina.** Sredi dneva je bil te dni okraden podnadzornik finančne kontrole in posestnik Franc Kocjan v Škofji Loki. Tatu so morale biti dobro znane razmere, ker je vedel, kje je ključ od stanovanja in od omare. Tat si je prisvojil težko zlato verižico, dvoje ur, zlat poročni prstan in še 700 Din gotovine tako, da imajo Kocjanovi 5000 Din škode. Tat je vse lepo nazaj zaklenil in izginil brez sledu.

* **Zagonetna smrt.** Precej zagoneten se zdi vzrok smrti, ki je doletela 17-letnega Alojzija Tihlja v Mali vasi pod Ježico na stelji pod kozolcem. Pri njem so našli poslovno knjižico, iz katere so razbrali ime. In ugotovili, da je fant pristojen v Moste pri Ljubljani. Tihelj je ležal v stelji slečen in je imel vrhno obleko zavrnilo poleg sebe. Na truplu ni bilo opaziti nikakih znakov nasilja in je bolj verjetno, da je mladenič umrl zaradi izčrpanosti.

* **Mrtvec na železniški progi** Pri St. Vidu nad Ljubljano so našli mrtvega za progi 54 let starega zidarskega mojstra Franca Homarja iz Kamnika. Po raznih okoliščinah sodeč se na progi ni pripetila nesreča, marveč si je Homar končal življenje. Možu se je skoro gotovo omračil um in je usodni korak storil v duševni zmedenosti.

* **Zrtev nasilja.** V ljubljansko bolnico so pripeljali hlapca Petra Setnikarja iz Vnanjih Goric, starega 24 let. V družbi prijateljev je ličkal koruzo in kakor je običaj pri takem poslu, so tudi precej pili. Vino je razgorelo duhove in nastal je prepir, med katerim je nekdo sunil Setnikarja v hrbet in ga precej nevarno ranil.

* **Mater je potolkla.** Bilo je pred dobrim mesecem, okoli dveh ponoči 1. septembra, ko se je v prijaznem Zapotoku pod Kureščkom stopnjeval prej tleči spor med 66-letno materjo Marijo Vodetovo in njeno 19 letno hčerko Amalijo do katastrofe. Hčer je s suhim, 50 cm dolgim bukovim polenom pobila svojo mater, ležečo na postelji, do smrti. Med materjo in hčerko je prišlo usodne noči do prepira zaradi ženina. Hčerka in ženin France, ki ga vsi opisujejo kot marljivca in treznega fanta in dobrega delavca, sta se nameravala poročiti in sta bila že na oklicih. Mati pa ni hotela hišice prepisati na Franceta, marveč se je izgovarjala, da bo to napravila ob smrti. Hčerka je imela poprej zaradi tega daljši razgovor s svojim zaročencem. Po tem razgovoru je prišla domov. Z materjo se je sprla že zunaj hiše in

jo je močno pretepla, sosed Jaklič je staro prenesel v sobo na posteljo. Nato pa je v temi hčer pograbila poleno in z njim udrihala po materini glavi, dokler ni izdihnila. Obtoženka je bila obsojena le zaradi težke telesne poškodbe s smrtnim izidom v smislu § 167/II kaz. zak. na 6 let robije.

* **Skrivnostni grob.** Na bolniškem pokopališču v Rogoznici pri Ptuj, je grobokop Koje že pred mesecem pripravil jamo za mrliča. Ko je te dni šel na pokopališče pogledat, če je treba pripraviti drugo jamo, je opazil, da je bila prva jama površno zasuta zato jo je hotel izčistiti. Pri tem pa je našel na otroško krsto, 41 cm dolgo, ki je bila še dobro ohranjena. V krsti so našli orožniški že razpadlo trupelce novorojenčka. Preiskava je v teku.

* **Novorojenčka je zakopala.** Neka posestniška hčerka v Dolgem vrhu pri Poljčanah je brez pomoči porodila nezakonito dete, ki je zaradi izkrvavitve kmalu umrlo. Že mrtvega je skrivala tri dni doma, nato pa ga je sama zakopala na pokopališču, da zakrije sramoto. Zadevo ima v roki sodišče.

* **Hercegovski kmet, zgradil šolo v vasi.** V okolici Nevesinja je muslimanski kmet Eninovič sam zgradil za svojo vas šolsko poslopje, v katerem sta dve učilnici in vsi drugi potrebni prostori. Ta redki dobrotnik in pionir prosvete je gradil šolsko poslopje dve leti, ker se je moral pri tem boriti tudi z gnojnimi težavami. Mož ni premožen, a se je vendarle lotil velikega dela, da bi dvignil prosveto v svojem rojstnem kraju.

* **Češki avto ga je povozil.** V Košakih pri Mariboru se je pred trgovino Lupenšek prigodila huda avtomobilska nesreča. 15-letni šolar Marjan Jurič iz Počehove je hotel prekorati cesto, ko je z veliko naglico pridrvel brez vsakega signala osebna avtomobil ter fanta podrl na tla. Jurič je dobil precej hude poškodbe na nogah in na glavi, poleg tega pa mu je zdrobilo še gosli. Avtomobilist se za ponesrečenca ni zmenil ter je naglo odpeljal naprej proti Mariboru. Kolikor so očividci nesreče mogli ugotoviti, je bil to avto iz Češkoslovaške in tudi številko so si zapomnili ter jo sporočili orožnikom.

* **Močan potres v Banjaluki.** V soboto so čutili v Banjaluki močan potres. Po mestu je nastala silna panika, ker se je čulo med potresom močno podzemno bobnenje. Hiše so se majale kaor na vodi in vse je kazalo, da se bodo začele podirati. Drugi sunek je bil nekoliko šibkejši panika po njem pa še večja. Ljudje so zbegani, ker je to v treh dneh že drugi precej močan potres.

* **Atentat na vlak** so napravili v Žerovnicah mladi, komaj 12-letni fantalini. Preko tračnic so položili velik tram, na tračnice pa naložili velike kamene v nadi, da bo vlak iztiril. Toda strojevodja je njihovo nakano pravočasno opazil in vlak ustavil ter odstranil ovire. Preiskava je dognala, da je je kolovodja atentatorjev 12-letni posestniški sin F. K., ki je prijavljen oblastem.

* **Drag prepir.** 45-letni želar Ignac Fleговиč iz Grajske je 10 aprila letos z nožem zabodel v hrbet posestnika Antona Zorca. Dejanje je izvršil v prepiru in ga je te dni ljubljanski senat obsodil na 5 mesecev strogega zapora pogojno na 4 leta.

* **Za veleposestnika se je izdajal.** V Poljčanah se je te dni pojavil pustolovec, ki se je izdajal za veleposestnika in trgovca z jabolkami. Prav veseljaško se je bahal in kazal ljudem tisočake in svoj samokres, kar je vzbudilo pozornost orožnikov. Ko so ga prijeli, se je izkazalo, da je delavec iz Sv. Roka ob Sotli po imenu F. Dragotin. Na vesti ima večjo tatvino in nekaj vlovov. Z dekletom, s katerim se je zabaval, je moral pustolovec v zapore v Slov. Bistrico. Pri njem so našli 1200 Din in nekaj zlatnine.

* **Tri krave je odpeljal.** Iz Velike Loke na Dolenjskem nam poročajo, da je neki tat odpeljal gonjaču Miletu Vugujeviču tri krave, eno belo, drugo pšenične, tretjo pa rdeče barve, težke po 400, 350 in 370 kg in vredne skupaj 1500 Din. Krave so bile last posestnika Janeza Bohleta iz Koroške vasi, ki trpi občutno škodo.

* **Skozi streho je vlomil** 23-letni Franc Senekovič iz Partije pri posestniku Marku

Lovrenčiču v Zamarkovi in odnesel 56 kg slanine, 40 kg mesa, več srajc v skupni vrednosti 1500 Din. Razen tega je vdrl tudi hišo posestnika Jakoba Škamleca in mu odnesel klobase in meso ter druge predmete. Mariborski kazenski senat ga je obsodil na 6 mesecev strogega zapora pogojno na 4 leta.

* **Nesrečna smrt petletnega dekletca.** Na Bizelskem se je igrala na cesti petletna hčerka krojaškega mojstra I. Kovačiča. Dekletce se je hotelo umakniti s ceste nekemu avtomobilu proti hiši, ko je zadela ob trugo s peskom, ki je bila prislonjena ob zid. Truga se je prevrnila preko dekletca in je ubogo dekletce radi prebite lobanje obležalo mrtvo na tleh.

* **Če pijanec vlomil v gostilno.** V noči preteklega tedna je bilo vlomljeno v gostilno g. Janeza Mencingerja na Slovenskem Javorniku. Vlomilec, ki so mu bile razmere v gostilni bržkone dobro znane, je s cestne strani utrl šipo na oknu, zlezal skozi okno, ukradel najemnici gostilne g. Ivanki Markeljevi nov radio aparat, vreden okrog 5.000 Din, tri steklenice likerja, mnogo peciva, pleteno jopico, nahrbtnik in nekaj drobiža, potem pa je izginil v noč. Ko je prišla gospa Markeljeva drugo jutro v gostilno in opazila, da je vse razmetano, je takoj zaslutila, da je bilo ponoči v gostilno vlomljeno. Obvestila je orožnike na Jesenicah in na Javorniku, ki so začeli vlomilca takoj zasledovati. Kmalu je prišla žena železniškega delavca Martinjaka orožnikom povedat, da je prišel v njeno stanovanje na Javorniku pijan mož z nabasanim nahrbtnikom. Orožniki so odšli z Martinjakovo na njen dom in našli v kuhinji pijanega gosta, ki je brez obotavljanja priznal, da je vlomil v Mencingerjevo gostilno. V nahrbtniku so našli ves njegov plen. Manjkala je samo steklenica likerja, dve steklenici pa sta bili skoraj prazni. Tudi nekaj denarja je bil vlomilec že zapravil. Mož je doma nekje z Notranjskega. Najbrž je imel pomagata, ker ni verjetno, da bi bil sam v tako kratkem času popil skoraj tri steklenice likerja.

* **20 žrtev rudniške katastrofe v Rtnju.** Katastrofa v rudniku Rtnju je zahtevala še 20 žrtev. V bolnici v Boljencu je umrl rudar Valentin Kamnik, star okrog 30 let, samski, doma iz Laškega. Pokopali so ga včeraj v Boljencu, kjer so pokopani tudi njegovi ponesrečeni tovariši.

* **Kazen mladega ubijalca.** Mariborski mali kazenski senat je v tajni razpravi obravnaval uboj nad posestniškim sinom Srečkom Bohlom iz Negove v Slovenskih goricah. Uboja je bil obtožen komaj 18-letni Ivan G. Zaradi uboja, ki ga je izvršil letos 24. aprila, je bil Ivan obsojen na 3 leta strogega zapora.

* **Tragedija očeta 15 otrok.** Te dni se je ohešal se je v Subotici Josip Szabo, star 52 let. Zapustil je ženo in 15 otrok. Mož je zadnje čase vedno težje skrbel za družino. Pred dvema mesecema je pa tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo in postal nesposoben za delo. Včeraj popoldne ga je našla žena na podstrežju ohešenega. Bil je še živ in žena je takoj prerežala vrv, na kateri je visel, toda rešiti ga ni mogla več. Ker je imel mnogo otrok, je dobival večkrat podporo celo z dvora in blagopokojni kralj Aleksander je bil za botra enemu izmed njegovih otrok. V smrt ga je pognal strah pred brezupno bodočnost.

* **45.000.000 za nov most.** V kratkem začno graditi pri Zagrebu nov železniški most, za katerega je ministrski svet odobril 45 mil. Popravili bodo pa tudi most čez Savo, ki bo v dveh letih razširjen na 9 m. V ta namen je odobren kredit 8.000.000 Din.

* **Kazen za umor sreskega podnačelnika.** Pred velikim senatom okrožnega sodišča v Osijeku se je vršila nedavno ponovna razprava proti Milanu Filipiču in Mirku Habelu iz Rogaške Slatine, ki sta bila zaradi umora sreskega podnačelnika Branka Milutinovića že prej obsojena vsak na 15 let robije. Milutinovića je umoril Habel na Filipiču.

čvo prigovarjanje. Državni tožilec je vložil priziv in na ponovni razpravi je bil Filipić obsojen na dosmrtno robijo. Holcu se pa kazen ni izpremenila. Oba morata plačati ženi umorjenega Milutinovića 50.000 Din.

* **Zrtve ljubezni** V Račah pri Mariboru se je pretaklo sredo zjutraj priprtila strašna tragedija, ki je na mah razburila vse mesto in bližnjo okolico. Tri mlada življenja so ugasnila kot žrtve ljubezni. 19-letni čevljarški pomočnik Karlo Milerko in njegov prijatelj 17-letni ključavničarski vajenec Srečko Kodler, oba iz Rač pri Mariboru, sta bila zaljubljena v isto vaško lepoticu 16 letno Marijo Baumanovo iz Rač. Bila sta pa oba že od mladih nog dobra prijatelja in zato si tudi nista hotela biti tekmeča v ljubezni. Sklenila sta, da pojdetta skupno z ljubljeno v smrt. Preskrbela sta si od neke samokres in povabila Baumanovo za davi na sestanek. Baumanova se je nič hudega sluteč res odzvala in prišla na dogovorjeno mesto. Molče je eden nameril na glavo samokres in krogla je tako dobro pogodila, da se je nesrečna mladenka na mestu zgrudila mrtva. Po strašnem dejanju sta prijatelja odšla na železniško progo in počakala vlak, ki vozi ta čas proti Ljubljani. Kolesa so Milerku popolnoma odrezala glavo od telesa, Kodlerja pa prerežala na dvoje. Oba sta bila takoj mrtva. Vest o grozni žaloigri se je v zgodnjih jutranjih urah bliskovito razširila po Mariboru.

* **Delavec je zaklal delavca.** Strašen uboj se je izvršil nedavno zvečer sredi Slovenske Bistrice. Okoli pol 7 ure zvečer je navalil 22-letni delavec Maks Bravčič na 21-letnega delavca Ivana Mlakarja, zavijtel proti njemu nož in ga zabodel. Mlakar je obležal sredi ceste v mlaki krvi in je okoli 22. ure izdihnil na posledicah smrtonosnega sunka z nožem, ki mu ga je prizadejal Bravčič. Bravčiča so orožniki zaprli in ga oddali v slovenjebistriške zapore. Vzrok so neke razprtije.

* **Z ročico ga je.** Ko sta se zvečer vračala Cebular Karol, 31-letni mizarški pomočnik, in Petrovič Adolf, posestniški sin oba iz Zgornje Pristave, sta se v pijanosti med potjo nekaj sporekla. Petrovič je udaril torvarja z ročico po glavi. Šele čez nekaj ur sta ga našla v nezvesti dva fanta. Zavedel se je šele naslednji dan doma, od koder so ga morali odpeljati v bolnišnico.

* **Epidemija griže.** Po novomeški okolici se je pričela zaradi pomanjkanja dobre pitne vode močno razširjati griža, ki je ponekod zahtevala že več človeških življenj. V obe novomeški bolnišnici so pričeli te dni dovažati obolele s sanitetnimi avtomobili, ki jih je dal v ta namen na razpolago Higijenski zavod v Ljubljani. V kraje ogrožene po epidemiji je odšel zdravnik Higijenskega zavoda, ki odreja prevoz obolelih v bolnišnice. Trenutno se nahaja v obeh bolnišnicah okrog 80 težko obolelih bolnikov v bolnicah.

* **Ljubice in avtomobilski voznje** si je privoščil 25-letni delavec D. J., ki je popival po raznih mariborskih gostilnah, razsipno življal in razmetaval denar. Orožniki so postali nanj pozorni in mu napovedali aretacijo. Pri preiskavi so našli pri njem 1600 Din, nabit samokres in razno zlatnino. Pri zasliševanju je priznal, da je bil vlomil pri nekem posestniku v bližini Sv. Jurija in da mu je odnesel gotovino v znesku 2.400 Din. Zadevo ima v rokah državno tožilstvo.

* **Nesreča s patrono.** 15-letni viničarjev sin Družovič Martin iz Erjave je našel v vinogradu staro patrono, ki jo je pobral in v roki nabijal, pa mu je nenadoma eksplodirala ter mu močno poškodovala levico.

* **230 milijonov odškodnine.** V osiješkem procesu, ki obravnava znano našičko afero, zahteva dr. Muža v imenu državnega erarja okoli 230 milijonov in pol odškodnine. Za toliko je bila država oškodovana na takšah in davkih zaradi nezakonitega in sleparskega poslovanja Našičke d. d. Obtožena direktorja Našičke Sohr Aleksander in Soltan Herzog naj plačata državi 127.789.000 Din in 250.000 Din za stroške obravnave. Državno posestvo Belje pa zahteva odškodnino okoli 413.000 Din z obrestmi in 10.000 Din za stroške.

PROGRAM RADIA LJUBLJANA

OD 13 DO 20 OKTOBRA 1935.

Nedelja, 13. oktobra

7.30: Kmetijska ura: telet (Ing. Wenko Boris); — 8.00: Čas, novice, spored; — 8.15: Narodne pesmi poje Akademski pevski kvintet; — 9.00: Versko predavanje (p. dr. Gvido Rant); — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve; — 10.00: Iz naših logov in gajev: Radijski orkester in plošče; — 11.40: Gašperčkov zdravilo — lutkovna igrice; — 12.00: Čas, obvestila, spored; — 12.15: Za dober tek in dobro voljo, koncert radijskega orkestra; — 15.00: Kar želite, to dobite (plošče po željah); — 16.00: Gospodinjski nasveti (Anica Lazaričeva); — 16.15: Smola v letovišču (Člani radijske dramske družine); — 17.00: Ura češke glasbe, izvaja godba Sokola I; — 19.30: Nacionalna ura; — 20.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; — 20.15: Ob za tonu baročne dobe: Vijolinski koncert Karlo Sancina in orgelski koncert msgr. Stanko Premrla; — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; — 22.15: Za ples in kratek čas. Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 14. oktobra

12.00: Baletna godba na ploščah; — 12.45: Vreme, poročila; — 13.00: Čas, obvestila; — 13.15: Razni pevski zbori na ploščah; — 14.00: Vreme, borza; — 18.00: Zdravniška ura: O zlati žili (hemoroidih) in njihovem modernem zdravljenju (dr. Ferencak); — 18.20: Stokovski dirigir (plošče); — 18.40: Kulturna kronika: O novoodkritih freskah v Crnogrobu (dr. Franc Stele); — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; — 19.30: Nacionalna ura; — 20.00: Lahkig nog naokrog; — 21.00: Večer avstrijske sodobne glasbe, poje Vekoslav Janko, pri klavirju dr. Danilo Švara; — 22.00: Čas, poročila, spored, vreme; — 22.15: Kmečki trio (gg. Gregorc, Stanko, Nachförg).

Torek, 15. oktobra

11.00: Šolska ura: Trgatev (Mirko Kugler); — 12.00: Tamburaši in citraši na ploščah; — 12.45: Vreme, poročila; — 13.00: Čas, obvestila; — 13.15: Po naših domačih steznica, radijski orkester; — 14.00: Vreme, borza; — 18.00: Plesna godba, radijski jazz; — 14.40: Vzgojna vrednost umetnosti (dr. St. Gogala); — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; — 19.30: Nacionalna ura; — 20.00: Prenos opere iz Zagreba, v odmoru: Čas, poročila, spored, vreme.

Sreda, 16. oktobra

12.00: Odlomki iz oper (plošče); — 12.45: Vreme, poročila; — 13.00: Čas, obvestila; — 13.15: Xylophon in saxofon! (plošče); — 14.00: Vreme, borza; — 18.00: Čudovitne pustolovščine lutke-Storžka (Nadaljevanje); — 18.20: Otroci pred mikrofonom; — 18.40: Pogovor s poslušalci; — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; — 19.30: Nacionalna ura; — 20.00: Vijolinski solistični koncert ge. Vide Hribar-Jerajev; — 20.45: Koncert pevskega zbora »Cankar«; — 21.15: Za ples in kratek čas (prenos iz nebotičnika); 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; — 22.15: Pa še nekaj lahke glasbe. Konec ob 23. uri.

Četrtek, 17. oktobra

12.00: Nekaj eksotičnih napevov na ploščah; — 12.45: Vreme, poročila; — 13.00: Čas, obvestila; — 13.15: Harmonisti pojo na ploščah; — 14.00: Vreme, borza; — 18.00: Glasbeni kontrasti, radijski orkester; — 18.40: Slovenščine za Slovence (dr. Rudolf Kolarič); — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; — 19.30: Nacionalna ura; — 20.00: Prenos iz Beograda; — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; — 22.15: Plesna godba, poje Mirko Premelč s spremljevalnim radijskega jazz.

Petek, 18. oktobra

11.00: Šolska ura: Moja pot na Lovčen (Marjan Tratar); — 12.00: Slovanski narodni napevi na ploščah; — 12.45: Vreme, poročila; — 13.00: Čas, obvestila; — 13.15: Pojoča žaga rahlo poje, izvaja g. Muser s spremljevalnim radijskega orkestra; — 14.00: Vreme, borza; — 18.00: Zenska ura; — 18.20: Mlada grla — tu in tam (plošče); — 18.40: O zaščiti upnikov (dr. Voršič); — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; — 19.30: Nacionalna ura; — 20.00: Vodopivčev večer; — 21.20: Harmonika in orglice, gg. Stanko in Pišek; — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; — 22.15: Brahms: Ogrski plesi (klavir štiroročno) izvajata: Seifert in Hrašovec Silva.

Sobota, 19. oktobra

12.00: Čez drn in strn, pa kar naprej! (plošče); — 12.45: Vreme, poročila; — 13.00: Čas, obvestila; — 13.15: Čez drn in strn, pa kar naprej! (plošče); — 14.00: Vreme; — 18.00: Na delopust veselih lic, radijski orkester; — 18.40: Važna zunanja politična vprašanja (dr. Kuhar); — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; — 19.30: Nacionalna ura; — 20.00: Jaka Smolika in nogomet — zvočna igra; — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; — 22.15: Še nekaj okroglih, potem pa — zapik! Radijski orkester.

NAŠI NA TUJEM

IZ ERKENSCHWIK (Vestfalija) NAM PIŠEJO:

Zvesti društveni član in zaveden Jugoslovčan, soustanovitelj našega Jugoslovanskega delavskega podpornega društva g. Mihael Blažič, je 22. septembra t. l. slavil 70 letni rojstni dan. Jubilar je po rodu iz Vinca pri Šmarjeti na Dolenjskem. Žilav in zdrav, prava dolenjska grča, je preživel že nad 39 let na Westfalskem. Ima dva sina in dve hčerki, ki so dorasli v tujini. Žena mu je umrla pred štirimi leti po 38 letnem srečnem rodbinskem življenju. Predsednik našega društva g. Ivan Peterlin je jubilaru v imenu društva čestital in mu izrekel hvalo za njegovo društveno zvestost bo celih 14 let z željo, da naj bo slavljeneec za zgled ostalim. Vsi želimo, da bi naš Miha še mnogo let zdrav ostal in da bi še dolgo užival lepo jesen življenja.

BANKA BARUCH

11, Rue Aubert, Paris (9^e)

odpremlj-denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kursu. Vrh vse bančne posle najkvalitatnejše Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94 Paris; Holandija, št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5067 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

ŽENSKI VESTNIK

O negi rok.

Zelo umazane in zdelane roke umijemo v topli vodi, kateri smo dodali par kapljic glicerina, nato zdrgnemo roke še z limonovim sokom. Roke samo malo obrišemo in namažemo z glicerinom, pomešanim s salmijakom.

Dva dela glicerina in en del salmijaka zmešamo v steklenički, da imamo vedno pri roki na omari v kuhinji, kadar si umijemo roke. Kadarkoli si umijemo roke, si jih tudi namažemo, tako nam bodo roke vedno mehke. Pa tudi vse razpoke se bodo pozdravile.

Ako se ti roke pote, jih moraš pridno negovati. Saj ni nič bolj neprijetnega, kakor so potne roke. Vsak večer si umij roke v topli vodi, kateri si dodala nekaj kapljic benzoe tinkture (dobiš jo v drogeriji). Roke dobro namili in jih vsaj pet minut umij v vodi. Nato jih le malo obriši in namaži z glicerinom. Zjutraj si jih zopet umij, obriši in namaži s formalinovim spiritalom. (Dobiš v drogeriji). Čez dan si jih pa večkrat namaži z mešanico, ki si jo tudi pripravila v steklenički, in sicer: 5 delov limonovega soka in en del alkohola.

Kateri gospodinji pa roke zelo rade poskajo, naj si jih zvečer okopljajo v ovsu. Oves skuham, vodo ocedi in v tej topli vodi drži roke 10 minut, nato si jih umij v topli vodi in namaži z glicerinom, pomešanim z limonovim sokom. Da se pa roke hitro posuše, natakneš čez noč še rokavice.

Če pa imaš rdeče, ozebljene roke, si jih umivaj v vodi, kateri si dodala malo boraksa in benzoe tinkture. Roke si nato zbršiš in namaži s tem mazilom. Zmešaj sok ene limone, dve žlici špirta in en beljak. Ko si tako leži spat.

Za kuhinjo

Štruklji, nadevani z jurčki. Zreži pol kile očiščenih jurčkov, jih popari, ocedi in na masti ali pa na sirovem maslu z malo zelnega peteršilja praži tako dolgo, da se ves sok poduši in da postanejo gosti. Ko so jurčki prepraženi in gosti, jih odstavi. V lončku pa stepi eno tretjino litra kisle smetane in dve jajci, nato vse mešaje zlij k mlačnim jurčkom. Medtem ko se jurčki dušijo, pa vmesi navadno vlečeno testo (testo kakor za jabolčni zvitek). Ko je testo vmešeno in je počivalo pol ure, ga tanko razvleci, poskaj s pripravljenimi jurčki, potresi še z drobtinami ali z zdrobom in zvij v svalk. Položi štrukelj v čisto tanko krpo, poveži z nitjo in deni kuhat v slan krop. Ko štrukelj vre četrt ure, ga deni na desko in odstraniš nit izvij iz krpe, razreži, deni v skledo in zabeli z mastjo, v kateri si zarušila drobtine. Daš s solato za večerjo na mizo.

Špinača na laški način. Očiščeno in oprano špinačo skuham v slanem kropu. Kuhano ocedi, polij z mrzlo vodo, jo dobro otisni in pretlači skozi sito. V kozi razbela dve žlici olja. Na vroče olje stresi štiri izprane in drobno sesekljane sardale, strok stlačenega česna in žlico drobno sesekljane zelenega peteršilja. Vse to duši nekaj minut, šele nato stresi zraven pretlačeno špinačo, ki jo malo popraji. Zmešaj in zalij z malo juhe ali vode. Ko je špinača dobro prevrela, je gotova. Daš z govejim mesom kot prikuho na mizo, ali pa z jajci za večerjo.

Jurčki s krompirjem.

Jurčke očisti, zreži, popari, ocedi in jih na masti z malo čebule duši, osoli in malo popraji. Zraven duši tudi 4 paradižnike, katere si olupila in odstranila pečke. Šest krompirjev skuham Kuhane olupim in pretlači skozi sito. Pretlačeni krompir deni v lonec, osoli, dodaj žlico sirovega masla in na ogaju mešaj toliko časa, da se krompir loči od lonca in kuhavnice. Sedaj kozo na debelo pomazi s sirovim maslom, deni v kozo krompir in ga potlači. Na krompir pa nadevaj jurčke, ki si jih s paradižniki dušila, posuj še dve pesti naribanega bohinskega sira in pest drobtin. Po drobtinah pa položi nekaj koščkov sirovega masla, nato peči približno 25 — 30 minut. Daš kot samostojno jed s solato na mizo.

Breskve s kremo in smetano. Breskve olupim, razpolovim, odstranim koščice in jih lepo zložim v skledo. Napolni breskve polovico z rumom. Sedaj skuham kremo. Krema: Tri desetinke litra mleka vlij v lonec in žvrkljaj tri rumenjake. V skodelico pa zmešaj žlico moke in žlico mleka ter žvrkljaj priročno. Dodaj še 10 dek sladkorja in malo vanilije. Vse skupaj dobro žvrkljaj, postavi v krop in mešaje skuham v gosto kremo. Ko je krema gosta, jo na hladnem mešaj, da se popolnoma shladi. K mrzli kremi primešaj sneg treh beljakov in dva lista v žlici mleka raztopljenega želatine. Gotovo kremo polij po breskvah in postavi na led ali v mrzlo klet, da se strdi. Preden daš na mizo, stolci še četrt litra sladke smetane, jo z vanilijevim sladkorjem posladkaj in nadevaj na strjene breskve.

POZOR!

Blago za posteljino, moško, žensko in otroško perilo, madrace, pokrivače, zavese, preproge, linolej, perje in vato Vam nudi po skrajno nizkih cenah

TRGOVSKI DOM
Sternbecki
Tovarna perila in oblek

Celje št. 97.

Prepričajte se sami o ogromni izbiri ter naročite še danes vzorce in cenik, kar prejmete brezplačno!

LJUDSKI ODRI

vprižarjajte novo igro s petjem v štirih dejanjih: »Gruntel! Igro pošilja Redenšek Ivan Domžale.

ZANIMIVOSTI

SOL IN SLADKOR SREMLJEVALCA ČLOVEŠTVA

V sv. pismu se Jezusovi učenci imenujejo »sol zemlje«. Pri slovanskih narodih je običaj, da nudijo gostu sol, ponajveč v dragocenih posodah, v znak gostoljubja. Pri Grkih je sol znak prijateljstva. V Andaluziji pravijo zalemu dekletu »solnik ljubeznik«. Po drugi plati pa je zopet sol znak nerodovitnosti, očitno radi postih neplodnih lonih puščaj. V biblijski knjigi Sodnikov je pisano, da je Abimelech dal s soljo potresti mesto Sihem, ki ga je bil osvojil. Friderik Rdečibradeč je ukazal potresti sol po ulicah Milana, ki ga je zavzel. Homer govori o »sveti soli« in v mnogih verskih igrah igra sol važno vlogo kot daritev. »Kakor človeštvo ne more biti brez soli, tako tudi ne more več živeti brez sladkorja. Sladkor pride na kolače, v vino itd., namesto navadne vode se pije sladkorna voda. S sladkorjem pripravljamo ribe, meso in pivo. Sploh se lahko reče, da ljudje ne uporabljajo soli nič bolj pogosto, kakor sladkor. Tako piše 1602 Percirollus. Vendar je prešlo mnogo stoletij, da je sladkor osvojil svet, kakor je sol. V starodavnosti je bila znana samo iz medu pridobivana sladkorna snov. Prvič se čebule omenjajo okoli časa Kristovega rojstva. Sladkor iz medu je neka zmes sladkorja in grozdja in sadja. Njega je izpodrinil sladkor iz trsa, tega pa sladkor iz sladkorne pese. Sladkorni trs so prinesli Arabci v Sicilijo in Španijo. Kolumb ga je prinesel na Antilske otoke, od koder je okrog 1590. prišel v Brazilijo. V srednjem veku so bile Benetke središče trgovin s sladkorjem v istočni Evropi. Sladkorno pso pa je prvi začel uporabljati 1802. kemik Achard, ki je ustanovil prvo tovarno za izdelovanje sladkorja iz sladkorne pese. In od takrat se je začel današnji razmah takega izdelovanja sladkorja.

★

Največji demant. Brazilija ima zdaj največji demant na svetu. Težak je 488 karatov in so ga našli v pokrajini Barabi v državi Minasgeraes.

Če te žena vara. Kako naj se vede mož, ki zve, da ga žena vara z najboljšim njegovim prijateljem? Je vprašal neki ameriški list svoje čitatelje. Prejel je 698 odgovorov, ki so delno precej zabavni. 289 mož je za ločitev, in sicer za ločitev s pogojem, da mož prave vzroke pred javnostjo zamolči, 230 ljudi je bilo spet za to, da bi mož tekmeča v očeh svoje žene osmešil in si tako znova pridobil njeno naklonjenost. 68 mož je predlagalo dvoboj med možem in tekmečem. 59 jih je bilo za to, da bi se mož osvetil z ženo ženinega ljubimca, 45 pa bi se »ih zadovoljilo s tem, da bi se osvetili s komurkoli.

Požigi za reklamo. Zanimanje za knjige v Ameriki poje, nekateri pa celo pravijo, da ga sploh nikoli ni bilo. Radio, kino in razna zabavišča pa ubijajo zadnja leta še tisto malo veselja do knjige, kar ga je bilo. Zato ni čuda, da si pomagajo avtorji romanov, ki hočejo, da bi ljudje njihova dela čitali in o njih debatirali. S pravo ameriško reklamo. Tako je čikaška policija aretirala 34-letnega pisatelja Karla Petersena, ki je baje zažigal kar na debelo. Petersen je sin angleškega industrialca in na policiji je izpovedal, da je zažgal zato, da bi imel za prizore v svojih romanih dovolj gradiva. Pri požarih je dobival tudi nove ideje, saj so se odigravali dramatični prizori in tako ga je vedno bolj veselilo zažigati. Moč je izjavil, da ima na vesti nad 300 požarov, kar bo pa najbrž močno pretirano. Sodni izvedenci bodo morali sedaj na poziv policije dognati, ali gre pri Petersenu za takozvano piromanijo ali pa je požigalec odgovoren za svoja dejanja. Čutejo se tudi glasovi, da je hotel Petersen s požigi samo opozoriti javnost, da bi svoje romane dobro razpečal. Stari pisatelji so si prizadevali razpihati ogenj v srcih čitateljev, moderni pa potrebujejo pravi ogenj, samo da ta včasih pogoltne tudi njihova dela, kakor je bilo pred dvema letoma v Nemčiji.

400 milijonov je podedoval. Siromašnemu sprevedniku berlinske cestne železnice se je nepričakovano nasmehnila sreča. Njegovega imena berlinski listi nočejo izdati, ker bi sicer moža preveč nadlegovali s prošnjami. Iz Amerike je namreč prišla vest, da je podedoval v našem denarju nad 400.000.000. Tu pa ne gre za milijonsko dedščino po daljnem sorodniku, ki se mora razdeliti med vse zakonite dediče, raztresene po svetu, temveč za določeno dedščino po stricu, umrlem v Ameriki. Stric srečnega dediča se je izselil leta 1880, kot 18-letni fant v Ameriko, kjer je na Aljaski v potu svojega obraza kot zlatokop polagal temelje svojega bogastva. Izseljenec ni bil v neposrednih stikih s svojo rodino, pač se je pa zanimal za njeno usodo in vedel je, da je dobil 8 let po njegovem odhodu njegov brat sinčka, sedanjega sprevednika berlinske cestne železnice. In pred svojo smrtjo je zapustil nečaku, ki je star že 46 let, vse svoje ogromno premoženje. Srečni dedič je sprejel vest o ogromni dedščini mirno in izjavil, da ostane v službi cestne železnice, dokler ne dobi iz Amerike milijonov. Potem bo dal službi slovo in si kupil posestvo v rojstnem kraju.

Najmanjši motor na svetu. Najmanjši motor na svetu je izdelal študent moskovskega zavoda za izvenželezne kovine Jurij Jureniv. Moral se je pošteno truditi, da je spravil skupaj to igračko. Njegov motor ni večji od mesarske muhe, tehta pa samo 37 stotink grama. Navzlic temu je pa motor sestavljen iz 31 delcev, goni ga lahko štirivoitna baterijska žepne svetilke, lahko se pa zveže preko transformatorja tudi z električnim omrežjem. Vodilni delci so iz medu, izolacijski delci pa iz ebonita. Žica, iz katere je navita, meri v premeru samo pet stotink milimetra. Graditelj je nazval svojo igračko motor z dvema mušjima silama.

S kolero zastrupljeni kunec ukradeni. Na pečurški kliniki so opazili, da je izginilo iz kletke 12 polzkusnih kuncev, ki so bili cepljeni z bacili kolere in drugimi škodljivimi bakterijami. Preiskali so vse poslopje, vendar pa kuncev niso našli. Domnevajo, da so bili ukradeni, ker je bila ključavnica na kletki potrta.

KAKO DELAMO DOBER KIS?

Za kis služi ali sadni mošt ali sadne tropine. Sadni mošt mora najprej zavreti in se njegov sladkor spremeniti v alkohol, nato ga postavimo v toplo shrambo v odprti posodi. Okisanje pospešimo, če postavimo vanj »jesihov klobuk« kakega dobrega kisa, ki ga sestavljajo glivice, katere razkrajajo alkohol v ocatno kislino. Iz sadnih tropin delamo jesih takole: sveže tropine zdrobimo v primerno kad ter dolijemo na 100 kg tropin 30 do 40 litrov vode. Kad pokrijemo s pokrovom. Brozgo premešamo vsak dan, po možnosti odtočimo mošt od spodaj in ga zlijemo po tropinah. Čez dva dni jo odtisnemo, napolnimo sod za kis in ga postavimo na topel prostor, kjer začne kipeti. Kipenje in kisanje traja do 8 tednov. Nekaj litrov sadnega kisa kipenje pospeši. Nato pretočimo kis v steklenice in jih shranimo na hladnem prostoru.

Nesporazum

Dana pokaže znancu fotografijo, ki jo predstavlja kot otroka v materinem naročju. »Vidite, tako sem izgledala pred 18 leti!«

— »No, in kdo pa je ta otrok na vašem naročju?«

Zahtevajte brezplačni cenovnik

Chrom anker ura, slučna moderno gravirana Din 36.-

Ista ura boljše Din 60.-

Ista ura tenka Din 95.-

2 do 5 let garancije.

Ista ura bolj tenka, tetača na 8 kam. 1 let garancije Din 160.-

Anton Kiffman
Maribor, 143

Specijalist za boljše ure.

Budilka z enim zvonom Din 45.-

Ista budilka prima, 5 let garancije Din 60.-

Ista budilka z dvema zvoncema prima, 5 let garancije Din 76.-

**Kdor oglašuje,
ta napreduje!**

Pozabite
KURJA OČESA
v 3 minutah
Odstranite jih naslednji dan

Ako Vas kurja očesa tako peko in bole, da ste že napol blazni od muk, tedaj pomagajte vnete in bolne noge v toplo vodo, kateri ste dodali toliko Saltrat Rodella, da je dobila videz mleka. Kakšno olajšanje v najkrajšem času! Sproščeni kisik raznosi zdravilne soli v globoke znojnice ter oblažuje in ozdravlja kožo in kožno tkivo. Bolečine prenehajo, obtok krvi pa se uredi, da se popolnoma dobro počutite. Kurja očesa se omehčajo do korenin, da jih lahko odstranite že naslednji dan. Trda koža in otekline popolnoma izginejo. Lahko nosite čevlje manjše za celo številko. Saltrat Rodell je naprodaj po neznatni ceni v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

MALI OGLASI

1.000 DIN

plačam, kdor me seznani z vdovo brez otrok, zdravo, 48—58 let starostj, kmetijskega stanu z primernim premoženjem v svojo takojšnjo željo. Posredovanja ne zahtevam, samo z njo seznaniti. Sem vdovec dobro sitniran posestnik, vsestransko izobražen blagega značaja. Izbrne dopise na upravo »Domovine« pod »1.000.«

Posestvo v najem se išče.

Manjše za večletno dobo. Ponudbe iz Gornje Savinske doline poslati na upravo lista pod: Posestvo.

Vsak napreden kmetovalec mora vedeti, da je

FOSFATNA ŽLINDRA

najcenejše fosforno gnojilo.

Gnojenje brez fosforja nima pravega uspeha, ker je fosforna kislina poleg kalija in dušika najvažnejše hranivo za vse rastline. Naši domači zemlji od narave primanjkuje fosforja, zato ga moramo zemlji dodajati v obliki fosfornih gnojil. Kot napredni in štedljivi kmeti, valei bomo naši po fosforju gladni zemlji dajali najcenejše fosforno gnojilo in sicer

fosfatno žlindro,

ki jo proizvaja iz domačih sirovin

TOVARNA KEMIČNIH IZDELKOV
V HRASTNIKU D. D.

in njena podružnica CELJE.

Vedno v zalogi pri kmetijskih zadrugah in vseh večjih trgovcih.

STERMECKI DUMPING!

2484 m sukna 140 cm v 20 barvah in desenh za
damske plašče po 39.— Din

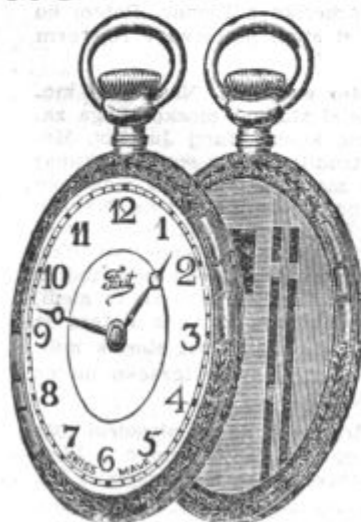
4072 m moderno-končastega barhenta, 30 raznih
desenov in barv po 12.— Din

PRIDITE HITRO, DOKLER JE IZBIRA!

TRGOVSKI DOM

Stermecki
CELJE

NOVOST! Samo Din 49.50

St. 62.900. Anker-ura
Pravi švicar. stroj
Dobra kvaliteta, lep
kromiran okvir
8 pisemne garancije
Din 49.50

St. 62.900. Ista s
osvetljenimi kazalci
in številnic.

(Rad-um)
Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki
ga vam pošlje za-
svoj in poštne
prosto.

H. SUTTNER
LJUBLJANA 6

Lastna protoko-
lirana tovarna
ur v Švici

NI VŽIVAL ZAUPANJA

Peter: »Zakaj si pa spodil hlapca? Ali ni užival tvojega zaupanja?«

Jože: »Mhm — samo moje vino je užival!«

POZOR MIZARJI

Napredni mizar uporablja samo patentirano posteljno tračnico (Bettschiene) »Kapo«. — Prihrani si delo in čas. Brez zadolbenja. Dobiva se v trgovinah z železnino: Schneider & Verovšek, Stupica, Breznik, Erjavac, Zalta & Co., vsi v Ljubljani; Rok Arhar v St. Vidu; Omerza v Kranju; D. Rakusch v Celju in Andraschitz, Lotz v Mariboru. 193

VLOŽNE KNJIZICE

Združ. gosp. banke in podeželskih posojilnic kupimo po dnevnem tečaju. Ponudbe pod: »Takoj denar« na upravo DOMOVINE.

HUBERTUS PLAŠČE

nepremočljive, otroške 165 Din, za odrasle 250 Din, v vseh barvah pri A. Preskerju, Sv. Petra c. 31-6